

รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการติดตามสถานการณ์ทางราคาและปริมาณน้ำตาลของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท
ก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

เสนอ

แผนงานวิจัยนโยบายอาหารและโภชนาการเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ

โดย

นายกมลพัฒน์ มากแจ้ง
นางสาวจินตนา จันทร์โคตรแก้ว
นายแพทย์ระพีพงศ์ สุพรรณไชยมาตย์

สำนักวิจัยนโยบายสร้างเสริมสุขภาพ (HPR)
สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP)

โครงการติดตามสถานการณ์ทางราคาและปริมาณน้ำตาลของเครื่องดื่มในภาวะบรรจูปิดสนิท
ก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2561

คณะวิจัย

นายกมลพัฒน์ มากแจ้ง

นางสาวจินตนา จันทร์โคตรแก้ว

นายแพทย์ระพีพงศ์ สุพรรณไชยมาตย์

สำนักวิจัยนโยบายสร้างเสริมสุขภาพ (HPR)

สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP)

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษาติดตามสถานการณ์ทางราคาและปริมาณน้ำตาลของเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) และเก็บข้อมูลโดยวิธีการซื้อและบันทึกข้อมูลราคาและปริมาณน้ำตาลในเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิททุกชนิดในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern trade)

สถานการณ์เครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลในเครื่องต้ม ในด้านราคามีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากช่วงก่อน (ร้อยละ 12.5) (อัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ร้อยละ 0.6-0.7) โดยราคาเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่นำเข้าจากต่างประเทศมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากกว่าเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ผลิตในประเทศ (ร้อยละ 21.5: 14.3) และเมื่อพิจารณารายกลุ่มเครื่องต้มกลุ่มน้ำตาลมีราคาเพิ่มขึ้นมากที่สุด (ร้อยละ 181.1) ในขณะเดียวกัน ปริมาณน้ำตาลในเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ผลิตในประเทศมีทิศทางลดลงจากช่วงก่อน (ร้อยละ 9.6) โดยกลุ่มน้ำผัก และน้ำตาลลดปริมาณน้ำตาลลงมากที่สุด (ร้อยละ 38.4 และ 18 ตามลำดับ) ทั้งนี้ เครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่นำเข้าจากต่างประเทศกลับมีปริมาณน้ำตาลในทิศทางที่เพิ่มสูงขึ้น สุดท้ายเมื่อพิจารณาสัดส่วนของเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทตามระดับน้ำตาลจะพบว่าเครื่องต้มที่มีปริมาณน้ำตาลต่ำมีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้น (ร้อยละ 11.2) ในขณะที่เครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่มีปริมาณน้ำตาลสูงมีสัดส่วนลดลง (ร้อยละ 34.1)

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลเมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2560 มีผลต่อสถานการณ์ของเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิท ทั้งการปรับขึ้นของราคาเครื่องต้มและการลดลงของปริมาณน้ำตาลในเครื่องต้ม ทั้งยังส่งผลให้สภาพแวดล้อมทางอาหารของผู้บริโภคมีทางเลือกในการบริโภคเครื่องต้มที่มีน้ำตาลต่ำเพิ่มขึ้นอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้ศึกษามีข้อสังเกต 2 ประการ ประการแรก เครื่องต้มกลุ่มน้ำตาลที่ผลิตภายในประเทศยังคงเป็นกลุ่มเครื่องต้มที่มีปริมาณน้ำตาลในระดับสูงแต่มีราคาต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องต้มกลุ่มอื่นๆ แม้ว่าภายหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลจะส่งผลให้ราคากลุ่มน้ำตาลลดขยายตัวสูงขึ้นมากก็ตาม และประการที่สอง การติดตามและตรวจสอบการชำระภาษีสรรพสามิตน้ำตาลยังขาดความชัดเจนและอาจเป็นช่องโหว่ให้อุตสาหกรรมเครื่องต้มหลีกเลี่ยงการชำระภาษี ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรการทางภาษีต่อไป สุดท้ายผู้ศึกษามีข้อกังวลต่อสถานการณ์ของเครื่องต้มในกลุ่มนมและโยเกิร์ตที่มีทิศทางของปริมาณน้ำตาลเพิ่มขึ้น เนื่องจากเครื่องต้มดังกล่าวยังมิได้ถูกจัดให้เป็นเครื่องต้มที่ต้องชำระภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

การศึกษานี้ มีข้อเสนอแนะให้กรมสรรพสามิตกำหนดให้เครื่องต้มกลุ่มนมและโยเกิร์ตเป็นเครื่องต้มที่ต้องชำระภาษีสรรพสามิตตามปริมาณน้ำตาล เนื่องจากเครื่องต้มกลุ่มนมและโยเกิร์ตมีปริมาณน้ำตาลที่ค่อนข้างสูง และเสนอให้กรมสรรพสามิตมีกระบวนการในการติดตามและตรวจสอบการชำระภาษีสรรพสามิตน้ำตาลอย่างชัดเจน เช่น การติดอากรแสตมป์ เพื่อมิให้อุตสาหกรรมเครื่องต้มใช้ช่องโหว่ดังกล่าวในการหลีกเลี่ยงการชำระภาษี ซึ่งจะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรการทางภาษีได้ในอนาคต

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	b
สารบัญ	c
สารบัญตาราง	f
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	2
1.2.1 วัตถุประสงค์หลัก	2
1.2.2 วัตถุประสงค์ย่อย	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.5 นิยามศัพท์.....	3
1.6 กรอบการศึกษา.....	4
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	5
2.1 นิยามและความหมาย.....	5
2.2 ภาษีสรรพสามิตน้ำตาลในเครื่องดื่ม.....	5
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	9
3.1 รูปแบบการศึกษา.....	9
3.2 กลุ่มตัวอย่างและแหล่งข้อมูล.....	9
3.2.1 กลุ่มตัวอย่าง	9
3.2.2 แหล่งข้อมูลที่จัดเก็บ.....	9
3.3 การเก็บข้อมูลและเครื่องมือ.....	10
3.4 การวิเคราะห์และแสดงผลข้อมูล.....	10

บทที่ 4 ผลการศึกษา	12
4.1 สถานการณ์เครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล	12
4.1.1 สถานการณ์ทั่วไปของเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล	12
4.1.2 ราคาเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล.....	13
4.1.3 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล.....	15
4.1.4 สัดส่วนของเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทตามระดับอัตราภาชีน้ำตาลก่อนการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล	17
4.2 สถานการณ์เครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทหลังการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล	20
4.2.1 สถานการณ์ทั่วไปของเครื่องต้มหลังการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล.....	20
4.2.2 ราคาเครื่องต้มหลังการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล.....	21
4.2.3 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องต้มหลังการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล.....	23
4.2.4 สัดส่วนของเครื่องต้มตามระดับอัตราภาชีหลังการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล	25
4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบสถานการณ์เครื่องต้มก่อนและหลังการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล	28
4.3.1 สถานการณ์ทั่วไปของเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล	28
4.3.2 ราคาเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล	29
4.3.2.1 ราคาเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ผลิตในประเทศ	29
4.3.2.2 ราคาเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่นำเข้าจากต่างประเทศ.....	29
4.3.2.3 ภาพรวมของราคาเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิท.....	30
4.3.3 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล	31
4.3.3.1 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ผลิตในประเทศ	31
4.3.3.2 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่นำเข้าจากต่างประเทศ.....	31
4.3.3.3 ภาพรวมของปริมาณน้ำตาลในเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิท.....	32
4.3.4 สัดส่วนของเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทตามระดับอัตราภาชีก่อนและหลังการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล	34

บทที่ 5 บทสรุปการศึกษา.....	38
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	38
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	42
5.3 ข้อเสนอแนะ	43
5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	43
5.3.2 ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยในอนาคต	43
5.4 ข้อจำกัดการศึกษา.....	43
เอกสารอ้างอิง	45

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 อัตราภาษีสรรพสามิตน้ำตาลในเครื่องดื่ม	6
ตารางที่ 4.1 สถานการณ์ทั่วไปของเครื่องดื่มในขณะบรรจุปิดสนิทก่อนการจัดเก็บ ภาษีสรรพสามิตน้ำตาล	13
ตารางที่ 4.2 ราคาเครื่องดื่มในขณะบรรจุปิดสนิทก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล	14
ตารางที่ 4.3 ราคาเครื่องดื่มในขณะบรรจุปิดสนิทชนิดผงก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล	15
ตารางที่ 4.4 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในขณะบรรจุปิดสนิทก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล	16
ตารางที่ 4.5 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในขณะบรรจุปิดสนิทชนิดผงก่อนการจัดเก็บ ภาษีสรรพสามิตน้ำตาล	17
ตารางที่ 4.6 สัดส่วนของเครื่องดื่มในขณะบรรจุปิดสนิทตามระดับอัตราภาษีน้ำตาลก่อนการจัดเก็บ ภาษีสรรพสามิตน้ำตาล	18
ตารางที่ 4.7 สถานการณ์ทั่วไปของเครื่องดื่มในขณะบรรจุปิดสนิทหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล	21
ตารางที่ 4.8 ราคาเครื่องดื่มในขณะบรรจุปิดสนิทหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล	22
ตารางที่ 4.9 ราคาเครื่องดื่มในขณะบรรจุปิดสนิทชนิดผงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล	23
ตารางที่ 4.10 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในขณะบรรจุปิดสนิทหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล	24
ตารางที่ 4.11 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในขณะบรรจุปิดสนิทชนิดผงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต น้ำตาล	25
ตารางที่ 4.12 สัดส่วนของเครื่องดื่มในขณะบรรจุปิดสนิทตามระดับอัตราภาษีน้ำตาลหลังการจัดเก็บ ภาษีสรรพสามิตน้ำตาล	26
4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบสถานการณ์เครื่องดื่มก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล	28
ตารางที่ 4.13 สถานการณ์ทั่วไปของเครื่องดื่มในขณะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บ ภาษีสรรพสามิตน้ำตาล	29
ตารางที่ 4.14 ราคาเครื่องดื่มในขณะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล	30
ตารางที่ 4.15 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในขณะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บ ภาษีสรรพสามิตน้ำตาล	33
ตารางที่ 4.16 สัดส่วนของเครื่องดื่มในขณะบรรจุปิดสนิทตามระดับอัตราภาษีก่อนและหลังการจัดเก็บภาษี สรรพสามิตน้ำตาล	36

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความสำคัญ

จากสถานการณ์อัตราผู้เสียชีวิตจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (non-communicable diseases; NCDs) ในกลุ่ม 4 โรคหลัก ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคเบาหวาน โรคมะเร็ง และโรคทางเดินหายใจเรื้อรัง ในช่วงปี พ.ศ. 2552 -2556 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 343 ต่อประชากรแสนคนในปี พ.ศ. 2552 เป็น 355 ต่อประชากรแสนคน ในปี พ.ศ. 2556 (ศิริวรรณ พิทยรังสฤษฎ์ และคณะ, 2559) โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคเบาหวานที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก โดยข้อมูลการตรวจสุขภาพประชาชนไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2557 ได้แสดงให้เห็นว่าคนไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปมีความชุกของภาวะโรคเบาหวานเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.9 เป็นร้อยละ 8.9 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 29)(วิชัย เอกพลากร และคณะ, 2552) นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2556 ยังพบว่าคนไทยมีภาวะไขมันในเลือดสูงถึง 25.5 ล้านคน รวมถึงโรคหัวใจ 0.7 ล้านคน(เครือข่ายคนไทยไร้พุงและราชวิทยาลัยอายุรแพทย์, ออนไลน์, 2556)

สภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วนถือเป็นจุดเริ่มต้นนำไปสู่ของเกิดโรค NCDs โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคหัวใจ โรคเบาหวาน และภาวะไขมันในเลือดสูง โดยจากสถานการณ์ดัชนีมวลกาย (BMI) ในประชากรไทย ตั้งแต่อายุ 18 ปีขึ้นไป ความชุกของผู้มีสภาวะน้ำหนักเกิน (BMI $\geq$ 25 กิโลกรัมต่อตารางเมตร) เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 28.1 ในปี พ.ศ. 2547 เป็นร้อยละ 37.5 ในปี พ.ศ. 2557 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 33.4) ในขณะเดียวกันความชุกของผู้มีสภาวะอ้วน (BMI $\geq$ 30 กิโลกรัมต่อตารางเมตร) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน โดยเพิ่มจากร้อยละ 6.9 ในปี พ.ศ. 2547 เป็นร้อยละ 10.9 ในปี พ.ศ. 2557 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 57.9) (ศิริวรรณ พิทยรังสฤษฎ์ และคณะ, 2559)

การบริโภคน้ำตาลที่มากเกินไปเป็นถือเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดสภาวะน้ำหนักเกินและสภาวะอ้วน โดยจากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายชี้ว่าอัตราการบริโภคน้ำตาลของประชากรไทย เพิ่มขึ้นจาก 12.7 กิโลกรัมต่อคนต่อปี ในปี พ.ศ. 2526เป็น 33.8 กิโลกรัมต่อคนต่อปี ในปี พ.ศ. 2553 (จันทนา อึ้งชูศักดิ์, 2555) นอกจากนี้ เครือข่ายเด็กไทยไม่กินหวานยังพบว่าคนไทยบริโภคน้ำตาลเพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยมีการบริโภคน้ำตาลที่ 19.9 ช้อนชาต่อวัน (ประมาณ 80 กรัม) ในปี พ.ศ. 2544 เพิ่มขึ้นเป็น 25 ช้อนชาต่อวัน (ประมาณ 100 กรัม) ในปี พ.ศ. 2554 (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, 2558)

สำหรับรูปแบบการบริโภคน้ำตาลของคนไทยมีทั้งการบริโภคโดยตรงและโดยอ้อม จากการศึกษาของชนิษฐ์ รัตนรังสิมา(2555)พบว่า สัดส่วนการบริโภคโดยตรง (การจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลางหรือจำหน่ายให้กับผู้บริโภคโดยตรง) สูงกว่าสัดส่วนการบริโภคโดยอ้อม(การจำหน่ายให้แก่อุตสาหกรรมอาหาร เครื่องดื่ม และยา) ในอัตรา 63ต่อ 37อย่างไรก็ตาม สัดส่วนการบริโภคโดยตรงกลับมีแนวโน้มลดลงในขณะที่สัดส่วนการบริโภคโดยอ้อมกลับมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปี พ.ศ. 2553 สัดส่วนการบริโภคโดยตรงและโดยอ้อมได้เปลี่ยนเป็น 54 ต่อ 46 และเมื่อพิจารณาเฉพาะการจำหน่ายน้ำตาลทรายโดยอ้อม จะพบว่าอุตสาหกรรมเครื่องดื่มมีสัดส่วนยอดจำหน่ายสูงที่สุดถึงประมาณร้อยละ 46.6ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจของ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ(2556)ที่พบว่าคนไทยมีความชุกของการบริโภคน้ำอัดลมและเครื่องดื่มที่มีรสหวานในสัดส่วนที่สูง โดยคิดเป็นร้อยละ 58.3 และร้อยละ 63.6ของประชากรที่สำรวจ

ในปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยได้ออกพระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ขึ้น และออกกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตพ.ศ. 2560ซึ่งกำหนดอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำตาลในเครื่องดื่มเพื่อจัดเก็บภาษีเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลเกินเกณฑ์ ทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณน้ำตาล โดยคาดว่าราคาเครื่องดื่มที่มีรสหวานจะมีราคาสูงขึ้นและส่งผลให้การบริโภคเครื่องดื่มรสหวานลดลง รวมถึงอาจมีการปรับสูตรเครื่องดื่มให้มีปริมาณน้ำตาลน้อยลง โดยกฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2560 ดังนั้น เพื่อเป็นการประเมินผลกระทบจากการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลในเครื่องดื่มจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการสำรวจราคาและปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มทั้งก่อนและหลังการบังคับใช้ภาษีสรรพสามิตน้ำตาลเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ด้านราคาและปริมาณน้ำตาลของเครื่องดื่มที่เปลี่ยนแปลงไปอันเป็นผลจากการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลในเครื่องดื่ม

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อติดตามสถานการณ์ทางราคาและปริมาณน้ำตาลของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

1.2.2 วัตถุประสงค์ย่อย

- 1) เพื่อสำรวจสถานการณ์ราคาเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิททั้งก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล
- 2) เพื่อสำรวจข้อมูลปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิททั้งก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล
- 3) เพื่อวิเคราะห์สัดส่วนของเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลที่มีการปรับสูตร เปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้จะสำรวจข้อมูลเฉพาะเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิททุกชนิดที่มีจำหน่ายในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern trade) โดยไม่รวมน้ำดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเครื่องดื่มที่มีการปรุงจำหน่าย ณ จุดขาย เช่น น้ำซงต่างๆ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษานี้จะใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับกำหนดทิศทางมาตรการควบคุมเครื่องดื่มที่มีรสหวาน และใช้เป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำตาลในเครื่องดื่มต่อไป

1.5 นิยามศัพท์

เครื่องดื่ม หมายถึง เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท

เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท หมายถึง เครื่องดื่มที่มีการติดฉลากแสดงข้อมูลคุณค่าทางโภชนาการและมีการกำหนดราคาอย่างชัดเจน ซึ่งประกอบด้วย 9 กลุ่ม (1) กลุ่มน้ำผลไม้ (2) กลุ่มเครื่องดื่มจากพืช ผัก ธัญพืช และนมถั่วเหลือง (3) กลุ่มชา กาแฟ ชาสมุนไพร (4) กลุ่มน้ำอัดลม (5) กลุ่มเครื่องดื่มเกลือแร่ (6) กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลัง (7) กลุ่มเครื่องดื่มทางเลือก (Functional drink) (8) กลุ่มนมและผลิตภัณฑ์นมพร้อมดื่ม และ (9) กลุ่มโยเกิร์ตโดยแต่ละกลุ่มให้ครอบคลุมทั้งแบบของเหลวและแบบแข็ง

เครื่องดื่มที่ถูกจัดเก็บภาษี หมายถึง เครื่องดื่มที่อยู่ในนิยามตามความหมายของคำว่า “เครื่องดื่ม” ของกรมสรรพสามิต โดยในการศึกษานี้ ได้แก่ (1) กลุ่มน้ำผลไม้ (2) กลุ่มเครื่องดื่มจากพืช ผัก ธัญพืช และนมถั่วเหลือง (3) กลุ่มชา กาแฟ ชาสมุนไพร (4) กลุ่มน้ำอัดลม (5) กลุ่มเครื่องดื่มเกลือแร่ (6) กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลัง และ (7) กลุ่มเครื่องดื่มทางเลือก (Functional drink)

เครื่องดื่มที่มีได้ถูกจัดเก็บภาษี หมายถึง เครื่องดื่มที่มีได้อยู่ในนิยามตามความหมายของคำว่า “เครื่องดื่ม” ของกรมสรรพสามิต โดยในการศึกษานี้ ได้แก่ กลุ่มนมและผลิตภัณฑ์นมพร้อมดื่ม และกลุ่มโยเกิร์ต

ภาษีสรรพสามิตน้ำตาล หมายถึง ภาษีที่จัดเก็บจากปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2560

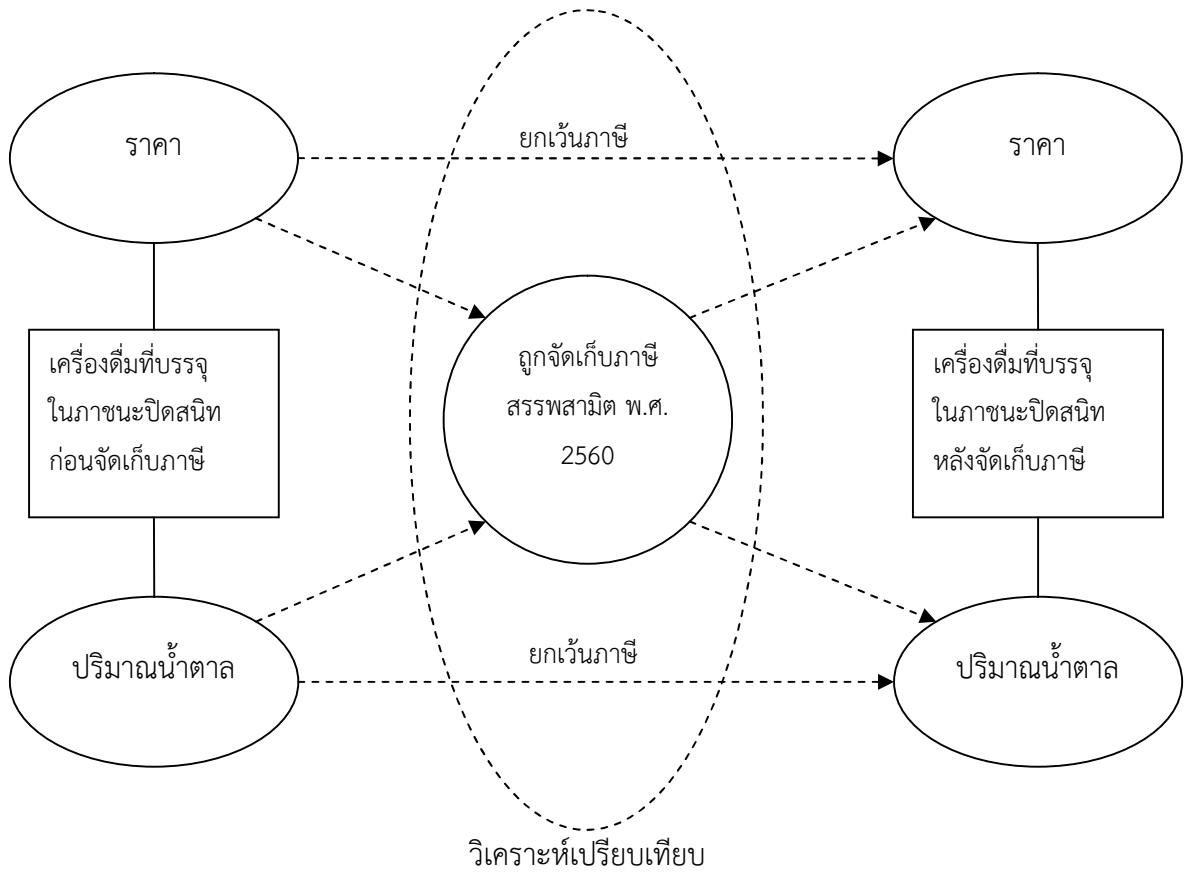
ราคาเครื่องดื่ม หมายถึง ราคาของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ปรากฏ ณ จุดจำหน่าย

ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่ม หมายถึง ปริมาณน้ำตาลที่ผสมในเครื่องดื่ม ซึ่งระบุไว้บนฉลากแสดงข้อมูลคุณค่าทางโภชนาการของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท

ร้านค้าสมัยใหม่ (Modern trade) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขายสินค้าหรือบริการเพื่อการใช้ส่วนตัวให้กับผู้บริโภคโดยตรงขั้นสุดท้าย ที่มีการบริหารจัดการแบบเป็นระบบ ซึ่งสามารถแบ่งได้ 7 ประเภท ได้แก่ ซูเปอร์เซ็นเตอร์ ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านสะดวกซื้อ ร้านค้าปลีกในรูปแบบการขายส่ง ร้านค้าปลีกขายสินค้าเฉพาะอย่างหรือสินค้าพิเศษ และร้านค้าปลีกเฉพาะอย่างเน้นราคาถูก¹

¹ประยุกต์จาก นิยามและรูปแบบการค้าปลีกในประเทศไทย รายงานการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1.6 กรอบการศึกษา

รูปที่ 1.1 กรอบการศึกษา

บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม

ในบทนี้จะประกอบด้วยทบทวนวรรณกรรม 3 ส่วน ได้แก่ นิยามและความหมาย การทบทวนระบบการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลในเครื่องดื่มที่บังคับใช้เป็นครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ.2560 และโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะโครงการประเมินติดตามสภาพแวดล้อมด้านอาหารและนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อการป้องกันควบคุมปัญหาโรคอ้วนและโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (หลากหลายโภชนาการและคุณค่าทางโภชนาการของอาหารสำเร็จรูปพร้อมบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท) ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลฐานในการเปรียบเทียบกับสถานการณ์ทางราคาและปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทภายหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลในเครื่องดื่ม

2.1 นิยามและความหมาย

“เครื่องดื่ม” ตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 หมายถึง (1) สิ่งซึ่งตามปกติใช้เป็นเครื่องดื่มได้โดยไม่ต้องเจือปน ซึ่งไม่มีแอลกอฮอล์หรือมีแอลกอฮอล์โดยปริมาตรไม่เกินร้อยละ 0.5 อันบรรจุในภาชนะและผนึกไว้ แต่ไม่รวมถึง(ก) น้ำหรือน้ำแร่ตามธรรมชาติ(ข) น้ำกลั่นหรือน้ำกรองสำหรับดื่มโดยไม่ปรุงแต่ง(ค) เครื่องดื่มซึ่งผู้ผลิตได้ผลิตขึ้นเพื่อขายปลีกเองโดยเฉพาะ อันมิได้มีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์อยู่ด้วย ทั้งนี้ได้สงวนคุณภาพด้วยเครื่องเคมี(ง) น้่านมจืด น้่านมอื่น ๆ ไม่ว่าจะปรุงแต่งหรือไม่ ทั้งนี้ ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยอาหาร(จ) เครื่องดื่มซึ่งมีลักษณะเป็นเกล็ดน้ำแข็ง(ฉ) เครื่องดื่มตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด(2) หัวเชื้อเข้มข้นเฉพาะที่ใช้กับเครื่องผลิตเครื่องดื่มพร้อมดื่มเพื่อขายให้กับผู้บริโภค จุดขายปลีก และ (3) อาหารชนิดเหลว หรือผลิตภัณฑ์เสริมอาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด²

“เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท” ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขเครื่องดื่มที่บรรจุในภาชนะปิดสนิท ประกอบด้วย 5 ชนิด ได้แก่ (1) เครื่องดื่มมีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์หรือออกซิเจนผสมอยู่ด้วย (2) เครื่องดื่มที่มีหรือทำจากผลไม้ พืชหรือผัก ไม่ว่าจะมิก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์หรือออกซิเจนผสมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม (3) เครื่องดื่มที่มีหรือทำจากส่วนผสมที่ไม่ใช่ผลไม้ พืชหรือผัก ไม่ว่าจะมิก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ หรือออกซิเจน ผสมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม (4) เครื่องดื่มตาม (2) หรือ (3) ชนิดเข้มข้นซึ่งต้องเจือจางก่อนบริโภคและ (5) เครื่องดื่มตาม (2) หรือ (3) ชนิดแห้ง³

2.2 ภาษีสรรพสามิตน้ำตาลในเครื่องดื่ม

ในปี พ.ศ. 2560 กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลังมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อรวบรวมกฎหมายสรรพสามิตที่มีอยู่หลายฉบับ อาทิ กฎหมายว่าด้วยสุรา กฎหมายว่าด้วยยาสูบ ฯลฯ ให้รวมอยู่ในกฎหมายฉบับเดียว ภายใต้ระบบการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

²พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

³ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 356) พ.ศ. 2556 เรื่อง เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท

ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ได้มีผลบังคับใช้แล้วในวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2560 ที่ผ่านมา

จากการประกาศใช้กฎหมายภาษีสรรพสามิตดังกล่าวได้มีการปรับปรุงอัตราภาษีและโครงสร้างภาษีสรรพสามิตให้เหมาะสมขึ้น อาทิ การเปลี่ยนฐานคำนวณภาษีจากราคาขายส่งช่วงสุดท้ายเป็นราคาขายปลีกแนะนำ รวมถึงการจัดเก็บภาษีตามปริมาณเอทานอลในสุราทุกชนิด และที่สำคัญกฎหมายภาษีสรรพสามิตฉบับใหม่นี้ได้กำหนดอัตราภาษีน้ำตาลในเครื่องดื่มขึ้นเป็นครั้งแรกซึ่งมีเพียงไม่กี่ประเทศที่กำหนดภาษีสรรพสามิตประเภทดังกล่าวนี้

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลในเครื่องดื่ม กรมสรรพสามิตได้แบ่งเครื่องดื่มที่ต้องถูกจัดเก็บภาษีสรรพสามิต (ไม่รวมสุราซึ่งมีแอลกอฮอล์เกินกว่า 0.5 ดีกรี) ออกเป็น 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ 1) น้ำแร่เทียม น้ำโซดา และน้ำอัดลมที่ไม่เติมน้ำตาลหรือสารให้ความหวานอื่นๆ และไม่ปรุงกลิ่นรส 2) น้ำแร่และน้ำอัดลมที่เติมน้ำตาลหรือสารให้ความหวานอื่นๆ หรือปรุงกลิ่นรส แต่ไม่รวมน้ำผลไม้หรือพืชผัก 3) น้ำผลไม้ (รวมถึงเกรปฟรุต) และน้ำพืชผักที่ไม่ได้หมักและเติมสุรา ไม่ว่าจะเติมน้ำตาลหรือสารให้ความหวานอื่น หรือไม่ก็ตาม และ 4) หัวเชื้อเข้มข้นที่ใช้ในการผลิตเครื่องดื่มพร้อมดื่มเพื่อขายให้กับผู้บริโภค ณ จุดขายปลีก

โครงสร้างภาษีสรรพสามิตน้ำตาลในเครื่องดื่มจะประกอบด้วยการจัดเก็บภาษี 2 ส่วน คือ การจัดเก็บภาษีตามมูลค่า (Add valorem) และการจัดเก็บภาษีตามปริมาณ (Specific rate) โดยในส่วนแรกการจัดเก็บภาษีตามมูลค่าจะใช้ราคาขายปลีกแนะนำที่ยังไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นฐานราคาในการคิดภาษี ซึ่งภาษีตามมูลค่าจะมีอัตราระหว่างร้อยละ 0-14 ตามแต่ชนิดของเครื่องดื่ม สำหรับการจัดเก็บภาษีตามปริมาณจะคำนวณจากปริมาณน้ำตาลหรือสารให้ความหวานอื่นๆ ในเครื่องดื่มปริมาตร 100 มิลลิลิตร โดยกรมสรรพสามิตได้กำหนดอัตราภาษีแบบก้าวหน้า กล่าวคือยังมีปริมาณน้ำตาลสูงอัตราภาษีจะยิ่งสูง นอกจากนี้ กรมสรรพสามิตยังกำหนดอัตราภาษีส่งหน้า โดยปรับอัตราขึ้นในทุก 2 ปี ในระยะตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2566 อีกด้วย รายละเอียดตามตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 อัตราภาษีสรรพสามิตน้ำตาลในเครื่องดื่ม

ประเภท	น้ำตาล* (กรัม)	ภาษีตามมูลค่า(%)		ภาษีตามปริมาณ(บาทต่อลิตร)				
		เพดาน	อัตราภาษี	เพดาน	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3	ช่วงที่ 4
1. น้ำแร่เทียม น้ำโซดาและน้ำอัดลมที่ไม่หวานและไม่ปรุงกลิ่นรส(02.01)	0	30	14	20	0	0	0	0
2. น้ำแร่และน้ำอัดลมที่เติมน้ำตาลหรือสารให้ความหวานอื่นๆ หรือปรุงกลิ่นรส แต่ไม่รวมน้ำผลไม้หรือพืชผัก(02.02)	<6	30	14	20	0	0	0	0
	6-8	30	14	20	0.10	0.10	0.30	1
	8-10	30	14	20	0.30	0.30	1	3
	10-14	30	14	20	0.50	1	3	5
	14-18	30	14	20	1	3	5	5
>18	30	14	20	1	5	5	5	

ประเภท	น้ำตาล* (กรัม)	ภาษีตามมูลค่า(%)		ภาษีตามปริมาณ(บาทต่อลิตร)				
		เพดาน	อัตราภาษี	เพดาน	ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3	ช่วงที่ 4
3.1 น้ำผลไม้ (รวมถึง เกรปมัสต์) และน้ำพีชผักที่ ไม่ได้หมักและเติมสุรา ไม่ ว่าจะเติมน้ำตาลหรือสาร ให้ความหวานอื่น หรือไม่ก็ ตาม (02.03)	<6	30	10	20	0	0	0	0
	6-8	30	10	20	0.10	0.10	0.30	1
	8-10	30	10	20	0.30	0.30	1	3
	10-14	30	10	20	0.50	1	3	5
	14-18	30	10	20	1	3	5	5
	>18	30	10	20	1	5	5	5
4. หัวเชื้อเข้มข้นที่ใช้ในการ ผลิตเครื่องดื่มพร้อมดื่มเพื่อ ขายให้กับผู้บริโภค ณ จุด ขายปลีก (02.04)	<6	30	0	100	9	9	9	9
	6-8	30	0	100	10	10	12	16
	8-10	30	0	100	12	12	16	30
	10-14	30	0	100	13	16	30	44
	14-18	30	0	100	16	30	44	44
	>18	30	0	100	16	44	44	44
5.ผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็น เครื่องดื่มที่มีลักษณะผง เกล็ด หรือเครื่องดื่มเข้มข้น ที่มีส่วนผสมของน้ำตาล และสามารถละลายน้ำได้ ** (16.90)	<6	50	0	1,000	0	0	0	0
	6-8	50	0	1,000	0.1	0.1	0.3	1
	8-10	50	0	1,000	0.3	0.3	1	3
	10-14	50	0	1,000	0.5	1	3	5
	14-18	50	0	1,000	1	3	5	5
	>18	50	0	1,000	1	5	2	5

หมายเหตุ * ปริมาณน้ำตาลต่อเครื่องดื่มปริมาตร 100 มิลลิลิตร, ** ไม่รวมผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและผลิตภัณฑ์นม

ช่วงที่ 1 หมายถึง ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2560 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2562

ช่วงที่ 2 หมายถึง ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2562 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2564

ช่วงที่ 3 หมายถึง ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2564 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2566

ช่วงที่ 4 หมายถึง ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2566 เป็นต้นไป

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุลัดดา พงษ์อุทธา และคณะ (2559) ได้ดำเนินโครงการประเมินติดตามสภาพแวดล้อมด้านอาหาร และนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อการป้องกันควบคุมปัญหาโรคอ้วนและโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (ฉลากโภชนาการ และคุณค่าทางโภชนาการของอาหารสำเร็จรูปพร้อมบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสถานการณ์ สภาพแวดล้อมด้านอาหารที่มีนัยสำคัญต่อการเกิดโรคอ้วนและโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง โดยส่วนหนึ่งของโครงการได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในฉลากโภชนาการของอาหาร ได้แก่ คุณค่าทางโภชนาการ ปริมาณส่วนผสม และข้อมูลที่ต้องระบุตามที่กฎหมายกำหนด รวมถึงข้อมูลราคาของอาหารสำเร็จรูปพร้อมบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิททุกชนิดที่จำหน่ายในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern trade) จำนวน 12 แห่ง ได้แก่ Tesco Lotus, Big C, Makro, Tops, Max valu, Gourmet Market, Fresh mart, 7-eleven, 108 shop, Family mart, Jiffy และ Lawson 108 โดยไม่เก็บข้อมูลจากอาหารที่ปรุง ณ จุดขาย เช่น ตลาดสด รถเข็นร้านอาหาร หรือแผงลอย เนื่องจากอาหารประเภทดังกล่าวไม่สามารถระบุปริมาณสารอาหาร ราคา หรือ

ตำแหน่งร้านค้าที่ชัดเจนได้ จึงอาจเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถประเมิน ติดตามสภาพแวดล้อมของอาหารในลักษณะดังกล่าวได้

ผลการสำรวจอาหารสำเร็จรูปพร้อมบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทพบชนิดอาหารทั้งสิ้น 7,205 รายการ จำแนกออกเป็น 35 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มแครกเกอร์ 136 รายการ กลุ่มขนมปังกรอบ 408 รายการ กลุ่มบิสกิต 307 รายการ กลุ่มเวเฟอร์ 339 รายการ กลุ่มมันฝรั่ง 340 รายการ กลุ่มข้าวโพด 218 รายการ กลุ่มข้าวเกรียบ 348 รายการ กลุ่มคัสตาร์ดและพุดดิ้ง 31 รายการ กลุ่มคุกกี้ 303 รายการ กลุ่มเค้ก 62 รายการ กลุ่มพาย เพสตรี ทั้งมีไส้และไม่มีไส้ 39 รายการ กลุ่มซ็อกโกแลตและขนมโกโก้ 437 รายการ กลุ่มน้ำผลไม้ 393 รายการ กลุ่มเครื่องดื่มจากพืช ผัก และธัญพืชรวมทั้งนมถั่วเหลือง 515 รายการ กลุ่มชา กาแฟ และชาสมุนไพร 603 รายการ กลุ่มเครื่องดื่มน้ำอัดลม 95 รายการ กลุ่มเครื่องดื่มเกลือแร่ 15 รายการ กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลัง 20 รายการ กลุ่มเครื่องดื่มฟังก์ชันนอลดริงค์ 87 รายการ กลุ่มนมและผลิตภัณฑ์นมพร้อมดื่ม 220 รายการ กลุ่มโยเกิร์ต 205 รายการ กลุ่มถั่วและนัต 309 รายการ กลุ่มขนมที่ทำจากธัญพืช ถั่ว นัตและน้ำตาลเป็นหลัก ทั้งชนิดมีและไม่มีไส้หรือเคลือบ 35 รายการ กลุ่มปลาเส้น 60 รายการ กลุ่มสาหร่าย 162 รายการ กลุ่มวุ้นสำเร็จรูปและขนมเยลลี่ 123 รายการ กลุ่มอาหารกึ่งสำเร็จรูป 458 รายการ กลุ่มอาหารเข้าธัญพืช 178 รายการ กลุ่มลูกอม ลูกกวาด ทอฟฟี่อมยิ้ม มาร์ชแมลโลว์ 156 รายการ กลุ่มหมากฝรั่ง 68 รายการ กลุ่มผลไม้แห้งและผลไม้กวน 217 รายการ กลุ่มผลไม้แช่อิ่มหรือดอง (ไม่รวมของเหลว รายการ 14 รายการ กลุ่มผลไม้ทอดกรอบหรืออบกรอบ 101 รายการ และกลุ่มอาหารแช่เย็นแช่แข็ง 203 รายการ

จากข้อมูลดังกล่าวสามารถจำแนกเป็นเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทได้จำนวนทั้งสิ้น 2,154 รายการ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มน้ำผลไม้ กลุ่มเครื่องดื่มจากพืช ผัก และธัญพืชรวมทั้งนมถั่วเหลือง กลุ่มชา กาแฟ และชาสมุนไพร กลุ่มเครื่องดื่มน้ำอัดลม กลุ่มเครื่องดื่มเกลือแร่ กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลัง กลุ่มเครื่องดื่มฟังก์ชันนอลดริงค์ กลุ่มนมและผลิตภัณฑ์นมพร้อมดื่ม และกลุ่มโยเกิร์ต ซึ่งรายการเครื่องดื่มดังกล่าวนี้จะใช้เป็นกรอบในการศึกษาเปรียบเทียบสถานการณ์ทางราคาและปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทภายหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลของการศึกษานี้

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 รูปแบบการศึกษา

การศึกษานี้ใช้วิธีศึกษาเชิงปริมาณแบบภาคตัดขวาง(Cross-sectional study)โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบราคาและปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลในภาชนะบรรจุปิดสนิทในช่วงก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลในเครื่องดื่ม โดยในช่วงก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2560 ผู้ศึกษาจะใช้ข้อมูลทุติยภูมิด้านราคาและปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ได้จากโครงการประเมินติดตามสภาพแวดล้อมด้านอาหารและนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อการป้องกันควบคุมปัญหาโรคอ้วนและโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (ฉลากโภชนาการ และคุณค่าทางโภชนาการของอาหารสำเร็จรูปพร้อมบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท) ซึ่งสำรวจข้อมูลราคาและฉลากโภชนาการของอาหารและเครื่องดื่มทุกชนิดในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2558 สำหรับในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2560 ผู้ศึกษาจะดำเนินการจัดเก็บข้อมูลปฐมภูมิ

3.2 กลุ่มตัวอย่างและแหล่งข้อมูล

สำหรับข้อมูลสถานการณ์ในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2560 ซึ่งจะดำเนินการจัดเก็บข้อมูลปฐมภูมินั้น ผู้ศึกษาจะดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างและแหล่งข้อมูลให้สอดคล้องตามระเบียบวิธีวิจัยของโครงการประเมินติดตามสภาพแวดล้อมด้านอาหารและนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อการป้องกันควบคุมปัญหาโรคอ้วนและโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (ฉลากโภชนาการ และคุณค่าทางโภชนาการของอาหารสำเร็จรูปพร้อมบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท) เป็นสำคัญดังนี้

3.2.1 กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้จะใช้กลุ่มตัวอย่างเดียวกันกับโครงการศึกษาของสุลัดดา พงษ์อุทธา และคณะ (2559) โดยจะเก็บข้อมูลเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิททุกชนิด (ไม่รวมน้ำดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเครื่องดื่มที่มีการปรุงจำหน่าย ณ จุดขาย เช่น น้ำชงต่างๆ เนื่องจากไม่สามารถระบุปริมาณ ราคา หรือตำแหน่งร้านค้าที่แน่นอนชัดเจนได้)โดยผู้ศึกษาจะแบ่งประเภทเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทออกเป็น 9 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มน้ำผลไม้ (2) กลุ่มเครื่องดื่มจากพืช ผัก ธัญพืช และนมถั่วเหลือง (3) กลุ่มชา กาแฟ ชาสมุนไพร (4) กลุ่มน้ำอัดลม (5) กลุ่มเครื่องดื่มเกลือแร่ (6) กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลัง (7) กลุ่มเครื่องดื่มทางเลือก (Functional drink) (8) กลุ่มนมและผลิตภัณฑ์นมพร้อมดื่ม และ (9) กลุ่มโยเกิร์ตโดยแต่ละกลุ่มให้ครอบคลุมทั้งแบบของเหลวและแบบแข็ง (เครื่องดื่มสภาพผงสำหรับชงดื่ม)

3.2.2 แหล่งข้อมูลที่จัดเก็บ

การศึกษานี้จะใช้แหล่งข้อมูลเดียวกันกับโครงการศึกษาของสุลัดดา พงษ์อุทธา และคณะ (2559) โดยจะเลือกแหล่งข้อมูลที่เป็นร้านค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern trade) เนื่องจากร้านค้าปลีกในลักษณะนี้มีสถานที่ตั้งที่ชัดเจนและมีการกระจายตัวสู่ผู้บริโภคได้ครอบคลุมทุกจังหวัดของประเทศ ทั้งยังมีการกำหนดราคาที่มี

ความแน่นอนและเป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกสาขา ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern trade) มีหลายลักษณะ อาทิ ซูเปอร์เซ็นเตอร์ ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านสะดวกซื้อ ร้านค้าปลีกในรูปการขายส่ง ร้านค้าปลีกขายสินค้าเฉพาะอย่างหรือสินค้าพิเศษ และร้านค้าปลีกเฉพาะอย่างเน้นราคาถูก

สำหรับร้านค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern trade) ที่จะทำการเก็บข้อมูลในการศึกษานี้จะประกอบด้วย 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) ไฮเปอร์มาร์เก็ต (Hypermarket) ได้แก่ Tesco Lotus, Big C และ Makro (2) ซูเปอร์มาร์เก็ต (Supermarket) ได้แก่ Tops, Max Value, Gourmet Market และ Fresh mart และ (3) ร้านสะดวกซื้อ (Convenience store) ได้แก่ 7-eleven, 108 shop, Family mart, Jiffy และ Lawson 108 รวมร้านค้าปลีกสมัยใหม่ทั้งสิ้น จำนวน 12 ร้าน (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ที่ใช้เก็บข้อมูลเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทในการศึกษานี้

Hypermarket	Supermarket	Convenience store
Tesco Lotus	Tops	7-eleven
Big C	Max Value	108 shop
Makro	Gourmet Market	Family mart
	Fresh mart	Jiffy
		Lawson 108

3.3 การเก็บข้อมูลและเครื่องมือ

การเก็บข้อมูลสถานการณ์ในช่วงหลังการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2560 จะดำเนินการในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2561 โดยการซื้อสินค้าทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจะบันทึกข้อมูล ได้แก่ ชื่อ เครื่องดื่มชนิด รหัส ปริมาณ การแสดงส่วนประกอบ ราคา ปริมาณน้ำตาลและวัตถุให้ความหวานทดแทนน้ำตาล และวันเวลาที่ซื้อลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่กำหนดไว้

3.4 การวิเคราะห์และแสดงผลข้อมูล

การศึกษานี้ จะวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ราคาและปริมาณน้ำตาลของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท โดยการเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล โดยใช้โปรแกรม STATA เวอร์ชัน 11 หรือสูงกว่าในการวิเคราะห์ ซึ่งมีตัวชี้วัดในการแสดงผล ดังนี้

1) ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด สูงสุด ของสัดส่วนน้ำตาลหรือวัตถุให้ความหวานทดแทนน้ำตาลที่ผสมอยู่ในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทแต่ละประเภททั้งก่อนและหลังการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล

2) ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด สูงสุด ของสัดส่วนราคาต่อปริมาณของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทแต่ละประเภททั้งก่อนและหลังการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล

3) มีมาตรฐาน ค่าต่ำสุด สูงสุด ของสัดส่วนราคาต่อปริมาณน้ำตาลหรือวัตถุดิบให้ความหวานทดแทนน้ำตาลของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดแต่ละประเภททั้งก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

4) จำนวนเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทตามระดับอัตราภาษีน้ำตาลในเครื่องดื่มตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ทั้งก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

สำหรับการแสดงผลการประเมินสถานการณ์เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทอันเป็นผลจากการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลจะประกอบด้วย

1) วิเคราะห์เปรียบเทียบสัดส่วนน้ำตาลที่ผสมอยู่ในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทแต่ละชนิดก่อนและหลังการจัดเก็บภาษี

2) วิเคราะห์เปรียบเทียบสัดส่วนราคาต่อปริมาณของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บภาษี

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบสัดส่วนราคาต่อปริมาณน้ำตาลของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บภาษี

4) วิเคราะห์เปรียบเทียบสัดส่วนของจำนวนเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทในแต่ละระดับอัตราภาษีน้ำตาลในเครื่องดื่มตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ก่อนและหลังการจัดเก็บภาษี

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ผลการติดตามสถานการณ์ทางราคาและปริมาณน้ำตาลของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลผู้ศึกษาจะนำเสนอเป็น 3 ส่วน ได้แก่ สถานการณ์เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลสถานการณ์เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลและการวิเคราะห์เปรียบเทียบสถานการณ์เครื่องดื่มก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล โดยในแต่ละส่วนจะประกอบด้วย สถานการณ์ทั่วไป ราคา ปริมาณน้ำตาล และสัดส่วนของเครื่องดื่มตามระดับอัตราภาษี ผลการศึกษามีดังนี้

4.1 สถานการณ์เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

การศึกษานี้ได้นำข้อมูลตามโครงการประเมินติดตามสภาพแวดล้อมด้านอาหารและนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อการป้องกันควบคุมปัญหาโรคอ้วนและโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (ฉลากโภชนาการ และคุณค่าทางโภชนาการของอาหารสำเร็จรูปพร้อมบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท) ของแผนงานวิจัยนโยบายอาหารและโภชนาการเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพมาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งจัดเก็บข้อมูลเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2558

4.1.1 สถานการณ์ทั่วไปของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทในช่วงก่อนจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลมีจำนวนทั้งสิ้น 2,154 รายการ จำแนกเป็นเครื่องดื่มชนิดของเหลว 1,745 รายการ โดยกลุ่มน้ำผักมีมากที่สุด 441 รายการ (ร้อยละ 20.5) รองลงมาคือกลุ่มน้ำผลไม้ 393 รายการ (ร้อยละ 18.2) กลุ่มชาและกาแฟ (พร้อมดื่ม) 271 รายการ (ร้อยละ 12.6) กลุ่มนม 220 รายการ (10.2) กลุ่มโยเกิร์ต 205 รายการ (ร้อยละ 9.5) กลุ่มน้ำอัดลม 95 รายการ (ร้อยละ 4.4) กลุ่มเครื่องดื่มทางเลือก 85 รายการ (ร้อยละ 3.9) กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลัง 20 รายการ (ร้อยละ 0.9) และกลุ่มเครื่องดื่มเกลือแร่ 15 รายการ (ร้อยละ 0.7) ในส่วนของเครื่องดื่มชนิดผงมีจำนวนทั้งสิ้น 409 รายการ (ร้อยละ 19) (ตารางที่ 4.1)

ในด้านฉลากเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท พบว่า เครื่องดื่มมีปรากฏข้อมูลโภชนาการทั้งสิ้น 1,509 รายการ (ร้อยละ 70.1) ไม่ปรากฏข้อมูลโภชนาการ 645 รายการ (ร้อยละ 29.9) (ตารางที่ 4.1)

สำหรับแหล่งผลิตเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท พบว่าเครื่องดื่มส่วนใหญ่มีแหล่งผลิตภายในประเทศ 1,717 รายการ (ร้อยละ 79.7) มาจากการนำเข้า 437 รายการ (ร้อยละ 20.3) (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 สถานการณ์ทั่วไปของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

เครื่องดื่มในภาชนะ บรรจุปิดสนิท		จำนวนสินค้า		ผลจากโภชนาการ				แหล่งผลิต			
		รายการ	%	มี	%	ไม่มี	%	ภายใน	%	นำเข้า	%
1	น้ำผลไม้	393	18.2	302	76.8	91	23.2	308	78.4	85	21.6
2	น้ำผัก	441	20.5	338	76.6	103	23.4	359	81.4	82	18.6
3	ชา กาแฟ*	271	12.6	119	43.9	152	56.1	215	79.3	56	20.7
4	น้ำอัดลม	95	4.4	77	81.1	18	18.9	79	83.2	16	16.8
5	เครื่องดื่มเกลือแร่	15	0.7	13	86.7	2	13.3	12	80.0	3	20.0
6	เครื่องดื่มชูกำลัง	20	0.9	16	80.0	4	20.0	19	95.0	1	5.0
7	เครื่องดื่มทางเลือก	85	3.9	61	71.8	24	28.2	76	89.4	9	10.6
8	นม	220	10.2	200	90.9	20	9.1	208	94.5	12	5.5
9	โยเกิร์ต	205	9.5	169	82.4	36	17.6	181	88.3	24	11.7
10	เครื่องดื่มชนิดผง	409	19.0	214	52.3	195	47.7	260	63.6	149	36.4
รวม		2,154	100.0	1,509	70.1	645	29.9	1,717	79.7	437	20.3

* เครื่องดื่มพร้อมดื่ม

4.1.2 ราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

ราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ผลิตภายในประเทศทุกกลุ่มเครื่องดื่มมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 6.3 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร เมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่ม พบว่า กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังมีราคาสูงที่สุด 10 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมาคือ กลุ่มโยเกิร์ต 9.3 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มน้ำผักและกลุ่มน้ำผลไม้มีราคาใกล้เคียงกัน 6.9 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร สำหรับกลุ่มเครื่องดื่มที่มีราคาต่ำที่สุด คือ กลุ่มน้ำอัดลม 2.5 บาท ต่อ 100 มิลลิลิตร (ตารางที่ 4.2)

ราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่นำเข้าจากต่างประเทศทุกกลุ่มเครื่องดื่มมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 14.9 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร เมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่ม พบว่า กลุ่มเครื่องดื่มทางเลือก (Functional Drink) มีราคาสูงที่สุด 38.3 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมาคือ กลุ่มโยเกิร์ต 30 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มนม 15.9 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร สำหรับกลุ่มเครื่องดื่มที่มีราคาต่ำที่สุด คือ กลุ่มเครื่องดื่มเกลือแร่ 7.5 บาท ต่อ 100 มิลลิลิตร(ตารางที่ 4.2)

ในภาพรวมของราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิททั้งที่ผลิตภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 7.2 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร เมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่ม พบว่า กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังมีราคาสูงที่สุด 10 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมาคือ กลุ่มโยเกิร์ต 9.6 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มน้ำผักและกลุ่มน้ำผลไม้มีราคาใกล้เคียงกัน 7.9 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร สำหรับกลุ่มเครื่องดื่มที่มีราคาต่ำที่สุด ได้แก่ กลุ่มน้ำอัดลมและกลุ่มเครื่องดื่มเกลือแร่ 3.7 บาท และ 4 บาทต่อ 100 มิลลิลิตรตามลำดับ(ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนการจัดเก็บภาชนะบรรจุพร้อมน้ำตาล

เครื่องดื่ม ในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	จำนวนเครื่องดื่ม			ราคาเครื่องดื่ม (บาท) ต่อเครื่องดื่ม 100 มิลลิลิตร				
	ทั้งหมด (N)	ตัวอย่าง (n)	%	ต่ำสุด (Min)	สูงสุด (Max)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่ามัธยฐาน (Median)	SD
ผลิตภายในประเทศ	1,457	989	67.9	1.0	100.0	8.8	6.3	7.9
น้ำผลไม้	308	218	70.8	1.1	63.0	9.9	6.9	8.6
น้ำผัก	359	230	64.1	1.0	100.0	9.5	6.9	9.2
ชา กาแฟ(พร้อมดื่ม)	215	168	78.1	1.4	52.5	7.8	4.6	7.0
น้ำอัดลม	79	54	68.4	1.4	26.0	3.3	2.5	3.3
เครื่องดื่มเกลือแร่	12	9	75.0	3.7	4.8	4.2	4.0	0.4
เครื่องดื่มชูกำลัง	19	17	89.5	6.7	12.0	8.8	10.0	1.9
เครื่องดื่มทางเลือก	76	55	72.4	4.0	60.0	10.3	5.7	11.9
นม	208	103	49.5	3.5	60.0	7.9	6.0	6.4
โยเกิร์ต	181	135	74.6	2.4	33.0	9.9	9.3	4.6
นำเข้าจากต่างประเทศ	288	258	89.6	1.3	110.7	18.8	14.9	15.8
น้ำผลไม้	85	80	94.1	4.8	34.5	15.5	14.7	7.1
น้ำผัก	82	70	85.4	4.9	34.1	15.7	12.0	7.5
ชา กาแฟ(พร้อมดื่ม)	56	52	92.9	1.3	45.9	13.9	13.0	8.5
น้ำอัดลม	16	14	87.5	4.6	49.0	18.4	12.8	10.8
เครื่องดื่มเกลือแร่	3	2	66.7	5.9	9.1	7.5	7.5	1.6
เครื่องดื่มชูกำลัง	1	0	-	0.0	0.0	-	-	-
เครื่องดื่มทางเลือก	9	8	88.9	16.0	40.0	35.9	38.3	7.5
นม	12	11	91.7	8.9	41.6	17.3	15.9	8.5
โยเกิร์ต	24	21	87.5	27.8	110.7	49.2	30.0	34.4
รวมทั้งในและนำเข้า	1,745	1,247	71.5	1.0	110.7	10.9	7.2	10.9
น้ำผลไม้	393	298	75.8	1.1	63.0	11.4	7.9	8.61
น้ำผัก	441	300	68.0	1.0	100.0	10.9	7.9	9.21
ชา กาแฟ(พร้อมดื่ม)	271	220	81.2	1.3	52.5	9.2	5.9	7.81
น้ำอัดลม	95	68	71.6	1.4	49.0	6.4	3.7	8.38
เครื่องดื่มเกลือแร่	15	11	73.3	3.7	9.1	4.8	4.0	1.48
เครื่องดื่มชูกำลัง	20	17	85.0	6.7	12.0	8.8	10.0	1.91
เครื่องดื่มทางเลือก	85	63	74.1	4.0	60.0	13.6	6.7	14.28
นม	220	114	51.8	3.5	60.0	8.8	6.1	7.2
โยเกิร์ต	205	156	76.1	2.4	110.7	15.2	9.6	18.9

หมายเหตุ: ไม่รวมกลุ่มเครื่องดื่มชนิดผง

สำหรับราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทชนิดผง (ต่อปริมาณเครื่องดื่ม) พบว่า เครื่องดื่มชนิดผงที่ผลิตภายในประเทศมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 51.9 บาทต่อ 100 กรัม ในขณะที่เครื่องดื่มชนิดผงนำเข้ามีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 160 บาทต่อ 100 กรัม ภาพรวมราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทชนิดผงมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 65.9 บาทต่อ 100 กรัม (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 ราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทชนิดผงก่อนการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล

เครื่องดื่ม ในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	จำนวนเครื่องดื่ม			ราคาเครื่องดื่ม (บาท) ต่อเครื่องดื่ม 100 กรัม				
	ทั้งหมด (N)	ตัวอย่าง (n)	%	ต่ำสุด (Min)	สูงสุด (Max)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่ามัธยฐาน (Median)	SD
เครื่องดื่มชนิดผง	409	339	82.9	3.9	1,325.0	136.6	65.9	177.3
- ในประเทศ	260	205	78.8	3.9	651.8	80.8	51.9	87.6
- นำเข้า	149	134	89.9	8.2	1,325.0	222.1	160.0	236.0

หมายเหตุ: เครื่องดื่มชนิดผงมีข้อกำหนดคือมีข้อมูลเฉพาะปริมาณเครื่องดื่ม (กรัม) ต่อหน่วยบริโภคเท่านั้น ซึ่งไม่สามารถใช้เปรียบเทียบกับกลุ่มเครื่องดื่มอื่นๆ ได้

4.1.3 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล

ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ผลิตภายในประเทศทุกกลุ่มเครื่องดื่มมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 9.4 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร เมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่ม พบว่า กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังมีปริมาณน้ำตาลสูงที่สุด 18 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมาคือ กลุ่มน้ำอัดลม 12.8 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มโยเกิร์ต 12.4 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มน้ำผลไม้ 11 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องดื่มเกลือแร่ 10.4 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร สำหรับกลุ่มเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลต่ำที่สุด คือ กลุ่มนมและกลุ่มน้ำผัก 7.1 และ 7.3 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตรตามลำดับ(ตารางที่ 4.4)

ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่นำเข้าจากต่างประเทศทุกกลุ่มเครื่องดื่มมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 0 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร เมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่ม พบว่า กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังมีปริมาณน้ำตาลสูงที่สุด 10.8 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร ในขณะที่กลุ่มเครื่องดื่มส่วนใหญ่มีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 0 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตรตามลำดับ (ตารางที่ 4.4)

ในภาพรวมของปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิททั้งที่ผลิตภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศทุกกลุ่มเครื่องดื่มมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 8.6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร เมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่ม พบว่า กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังมีปริมาณน้ำตาลสูงที่สุด 17.3 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมาคือ กลุ่มน้ำอัดลมและกลุ่มโยเกิร์ตมีปริมาณเท่ากัน 12 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มน้ำผลไม้ 10.5 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องดื่มเกลือแร่ 10.4 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร สำหรับกลุ่มเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลต่ำที่สุด คือ กลุ่มชาและกาแฟ (พร้อมดื่ม) 6.0 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

เครื่องดื่ม ในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	จำนวนเครื่องดื่ม			ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่ม (กรัม) ต่อเครื่องดื่ม 100 มิลลิลิตร				
	ทั้งหมด (N)	ตัวอย่าง (n)	%	ต่ำสุด (Min)	สูงสุด (Max)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่ามัธยฐาน (Median)	SD
ผลิตภายในประเทศ	1,457	1,101	75.6	0.0	100.0	9.9	9.4	8.3
น้ำผลไม้	308	233	75.6	0.0	70.0	12.0	11.0	7.5
น้ำผัก	359	281	78.3	0.0	100.0	8.5	7.3	8.4
ชา กาแฟ(พร้อมดื่ม)	215	84	39.1	0.0	68.6	8.4	8.0	8.2
น้ำอัดลม	79	68	86.1	0.0	15.7	10.9	12.8	4.5
เครื่องดื่มเกลือแร่	12	12	100.0	5.6	12.0	9.3	10.4	2.2
เครื่องดื่มชูกำลัง	19	15	78.9	6.0	20.7	16.5	18.0	3.5
เครื่องดื่มทางเลือก	76	60	78.9	0.0	92.5	13.7	7.9	20.3
นม	208	188	90.4	0.0	14.5	7.2	7.1	3.0
โยเกิร์ต	181	160	88.4	0.0	17.8	11.0	12.4	4.7
นำเข้าจากต่างประเทศ	288	194	67.4	0.0	17.5	2.3	0.0	4.4
น้ำผลไม้	85	69	81.2	0.0	17.5	4.7	0.0	5.6
น้ำผัก	82	57	69.5	0.0	9.2	0.2	0.0	1.2
ชา กาแฟ(พร้อมดื่ม)	56	35	62.5	0.0	10.0	2.3	0.0	3.8
น้ำอัดลม	16	9	56.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
เครื่องดื่มเกลือแร่	3	1	33.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
เครื่องดื่มชูกำลัง	1	1	100.0	10.8	10.8	10.8	10.8	0.0
เครื่องดื่มทางเลือก	9	1	11.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
นม	12	12	100.0	0.0	11.5	1.0	0.0	3.2
โยเกิร์ต	24	9	37.5	0.0	12.0	1.3	0.0	3.8
รวมทั้งในและนำเข้า	1,745	1,295	74.2	0.0	100.0	8.8	8.6	8.3
น้ำผลไม้	393	302	76.8	0.0	70.0	10.3	10.5	7.8
น้ำผัก	441	338	76.6	0.0	100.0	7.1	6.7	8.3
ชา กาแฟ(พร้อมดื่ม)	271	119	43.9	0.0	68.6	6.6	6.0	7.7
น้ำอัดลม	95	77	81.1	0.0	15.7	9.6	12.0	5.5
เครื่องดื่มเกลือแร่	15	13	86.7	0.0	12.0	8.6	10.4	3.2
เครื่องดื่มชูกำลัง	20	16	80.0	6.0	20.7	16.1	17.3	3.7
เครื่องดื่มทางเลือก	85	61	71.8	0.0	92.5	13.5	7.9	20.2
นม	220	200	90.9	0.0	14.5	6.8	6.8	3.3
โยเกิร์ต	205	169	82.4	0.0	17.8	10.5	12.0	5.2

หมายเหตุ: ไม่รวมกลุ่มเครื่องดื่มชนิดผง

สำหรับปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทชนิดผง (ต่อปริมาณเครื่องดื่ม) พบว่าเครื่องดื่มชนิดผงที่ผลิตภายในประเทศมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 20.71 กรัมต่อ 100 กรัม ในขณะที่เครื่องดื่มชนิดผงนำเข้ามีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 60 กรัมต่อ 100 กรัม ภาพรวมปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทชนิดผงมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 24.1 กรัมต่อ 100 กรัม (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.5 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทชนิดผงก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

เครื่องดื่ม ในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	จำนวนเครื่องดื่ม			ปริมาณน้ำตาล (กรัม) ต่อเครื่องดื่มชนิดผง100กรัม				
	ทั้งหมด (N)	ตัวอย่าง (n)	%	ต่ำสุด (Min)	สูงสุด (Max)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่ามัธยฐาน (Median)	SD
เครื่องดื่มชนิดผง	409	160	39.1	0.0	220.0	35.5	24.1	35.5
- ในประเทศ	260	153	58.8	0.0	220.0	34.9	20.7	35.9
- นำเข้า	149	7	4.7	0.0	65.0	49.7	60.0	21.2

หมายเหตุ: เครื่องดื่มชนิดผงมีข้อจำกัดคือมีข้อมูลเฉพาะปริมาณเครื่องดื่ม (กรัม) ต่อหน่วยบริโภคเท่านั้น ซึ่งไม่สามารถใช้เปรียบเทียบกับกลุ่มเครื่องดื่มอื่นๆ ได้

4.1.4 สัดส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทตามระดับอัตราภาษีน้ำตาลก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

สัดส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิททั้งในประเทศและนำเข้าทุกกลุ่มเครื่องดื่ม พบว่าเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลในระดับน้อยกว่า 6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร มีสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 33) รองลงมา คือ เครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 10-14 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 28.2) สำหรับเครื่องดื่มที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด คือ เครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลสูงกว่า 18 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 3.7)(ตารางที่ 4.6)

สัดส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิททั้งในประเทศและนำเข้า เมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท พบว่า กลุ่มน้ำผัก กลุ่มชาและกาแฟ (พร้อมดื่ม) กลุ่มเครื่องดื่มทางเลือก และกลุ่มนมส่วนใหญ่(ร้อยละ 39.6, 47.9, 36.1 และ 47 ตามลำดับ)เป็นเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลน้อยกว่า 6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มน้ำผลไม้ กลุ่มน้ำอัดลม และกลุ่มเครื่องดื่มเกลือแร่ส่วนใหญ่(ร้อยละ 46.4, 41.6 และ 53.8 ตามลำดับ) เป็นเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 10-14 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มโยเกิร์ตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 35.5) เป็นเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 14-18 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร และกลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังส่วนใหญ่ (ร้อยละ 50) เป็นเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลมากกว่า18กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร(ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 สัดส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทตามระดับอัตราภาซีน้ำตาลก่อนการจัดเก็บภาชี
สรรพสามิตน้ำตาล

เครื่องดื่มใน ภาชนะบรรจุปิดสนิท	ปริมาณน้ำตาล (กรัม) ต่อ 100 มิลลิลิตร*	สัดส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท					
		ในประเทศ		นำเข้า		รวม	
		จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ภาพรวม							
รวมทุกกลุ่มเครื่องดื่ม	น้อยกว่า 6 กรัม	274	24.9	153	78.9	427	33.0
	ระหว่าง 6-8 กรัม	156	14.2	5	2.6	161	12.4
	ระหว่าง 8-10 กรัม	166	15.1	14	7.2	180	13.9
	ระหว่าง 10-14 กรัม	345	31.3	20	10.3	365	28.2
	ระหว่าง 14-18 กรัม	112	10.2	2	1.0	114	8.8
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	48	4.4	0	0.0	48	3.7
	รวม	1,101	100.0	194	100.0	1,295	100.0
จำแนกตามกลุ่ม							
น้ำผลไม้	น้อยกว่า 6 กรัม	18	7.7	40	58.0	58	19.2
	ระหว่าง 6-8 กรัม	16	6.9	3	4.3	19	6.3
	ระหว่าง 8-10 กรัม	40	17.2	8	11.6	48	15.9
	ระหว่าง 10-14 กรัม	124	53.2	16	23.2	140	46.4
	ระหว่าง 14-18 กรัม	20	8.6	2	2.9	22	7.3
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	15	6.4	0	0.0	15	5.0
	รวม	233	100.0	69	100.0	302	100.0
น้ำผัก	น้อยกว่า 6 กรัม	78	27.8	56	98.2	134	39.6
	ระหว่าง 6-8 กรัม	80	28.5	0	0.0	80	23.7
	ระหว่าง 8-10 กรัม	47	16.7	1	1.8	48	14.2
	ระหว่าง 10-14 กรัม	61	21.7	0	0.0	61	18.0
	ระหว่าง 14-18 กรัม	4	1.4	0	0.0	4	1.2
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	11	3.9	0	0.0	11	3.3
	รวม	281	100.0	57	100.0	338	100.0
ชา กาแฟ(พร้อมดื่ม)	น้อยกว่า 6 กรัม	30	35.7	27	77.1	57	47.9
	ระหว่าง 6-8 กรัม	10	11.9	2	5.7	12	10.1
	ระหว่าง 8-10 กรัม	15	17.9	5	14.3	20	16.8
	ระหว่าง 10-14 กรัม	22	26.2	1	2.9	23	19.3
	ระหว่าง 14-18 กรัม	1	1.2	0	0.0	1	0.8
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	6	7.1	0	0.0	6	5.0
	รวม	84	100.0	35	100.0	119	100.0
น้ำอัดลม	น้อยกว่า 6 กรัม	8	11.8	9	100.0	17	22.1
	ระหว่าง 6-8 กรัม	6	8.8	0	0.0	6	7.8
	ระหว่าง 8-10 กรัม	5	7.4	0	0.0	5	6.5
	ระหว่าง 10-14 กรัม	32	47.1	0	0.0	32	41.6
	ระหว่าง 14-18 กรัม	17	25.0	0	0.0	17	22.1
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	0	0.0	0	0.0	0	0.0
	รวม	68	100.0	9	100.0	77	100.0

เครื่องต้มใน ภาชนะบรรจุปิดสนิท	ปริมาณน้ำตาล (กรัม) ต่อ 100 มิลลิลิตร*	สัดส่วนของเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิท					
		ในประเทศ		นำเข้า		รวม	
		จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
เครื่องต้มเกลือแร่	น้อยกว่า 6 กรัม	1	8.3	1	100.0	2	15.4
	ระหว่าง 6-8 กรัม	2	16.7	0	0.0	2	15.4
	ระหว่าง 8-10 กรัม	2	16.7	0	0.0	2	15.4
	ระหว่าง 10-14 กรัม	7	58.3	0	0.0	7	53.8
	ระหว่าง 14-18 กรัม	0	0.0	0	0.0	0	0.0
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	0	0.0	0	0.0	0	0.0
	รวม	12	100.0	1	100.0	13	100.0
เครื่องต้มชูกำลัง	น้อยกว่า 6 กรัม	0	0.0	0	0.0	0	0.0
	ระหว่าง 6-8 กรัม	1	6.7	0	0.0	1	6.3
	ระหว่าง 8-10 กรัม	0	0.0	0	0.0	0	0.0
	ระหว่าง 10-14 กรัม	1	6.7	1	100.0	2	12.5
	ระหว่าง 14-18 กรัม	5	33.3	0	0.0	5	31.3
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	8	53.3	0	0.0	8	50.0
	รวม	15	100.0	1	100.0	16	100.0
เครื่องต้มทางเลือก	น้อยกว่า 6 กรัม	21	35.0	1	100.0	22	36.1
	ระหว่าง 6-8 กรัม	9	15.0	0	0.0	9	14.8
	ระหว่าง 8-10 กรัม	10	16.7	0	0.0	10	16.4
	ระหว่าง 10-14 กรัม	8	13.3	0	0.0	8	13.1
	ระหว่าง 14-18 กรัม	4	6.7	0	0.0	4	6.6
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	8	13.3	0	0.0	8	13.1
	รวม	60	100.0	1	100.0	61	100.0
นม	น้อยกว่า 6 กรัม	83	44.1	11	91.7	94	47.0
	ระหว่าง 6-8 กรัม	27	14.4	0	0.0	27	13.5
	ระหว่าง 8-10 กรัม	31	16.5	0	0.0	31	15.5
	ระหว่าง 10-14 กรัม	46	24.5	1	8.3	47	23.5
	ระหว่าง 14-18 กรัม	1	0.5	0	0.0	1	0.5
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	0	0.0	0	0.0	0	0.0
	รวม	188	100.0	12	100.0	200	100.0
โยเกิร์ต	น้อยกว่า 6 กรัม	35	21.9	8	88.9	43	25.4
	ระหว่าง 6-8 กรัม	5	3.1	0	0.0	5	3.0
	ระหว่าง 8-10 กรัม	16	10.0	0	0.0	16	9.5
	ระหว่าง 10-14 กรัม	44	27.5	1	11.1	45	26.6
	ระหว่าง 14-18 กรัม	60	37.5	0	0.0	60	35.5
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	0	0.0	0	0.0	0	0.0
	รวม	160	100.0	9	100.0	169	100.0

* จำแนกตามระดับอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

หมายเหตุ: ไม่รวมกลุ่มเครื่องดื่มชนิดผง

4.2 สถานการณ์เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

สำหรับการศึกษาสถานการณ์เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล ในส่วนนี้ ผู้ศึกษาจะดำเนินการเก็บข้อมูลปฐมภูมิตามแบบระเบียบวิธีวิจัยของโครงการประเมินติดตามสภาพแวดล้อมด้านอาหารและนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อการป้องกันควบคุมปัญหาโรคอ้วนและโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (ฉลากโภชนาการ และคุณค่าทางโภชนาการของอาหารสำเร็จรูปพร้อมบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท)ซึ่งเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2561 ผลการศึกษามีดังนี้

4.2.1 สถานการณ์ทั่วไปของเครื่องดื่มหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลมีจำนวนทั้งสิ้น 1,984 รายการ จำแนกเป็นเครื่องดื่มชนิดของเหลว 1,697 รายการ โดยกลุ่มน้ำผลไม้มีมากที่สุด 433 รายการ (ร้อยละ 21.8) รองลงมาคือกลุ่มน้ำผัก 255 รายการ (ร้อยละ 12.9) กลุ่มโยเกิร์ต 218 รายการ (ร้อยละ 11) กลุ่มนม 207 รายการ (10.4) กลุ่มน้ำอัดลม 165 รายการ (ร้อยละ 8.3) กลุ่มชาและกาแฟ 132 รายการ (ร้อยละ 6.7) กลุ่มเครื่องดื่มทางเลือก 124 รายการ (ร้อยละ 6.3) กลุ่มเครื่องดื่ม อื่นๆ 107 รายการ (ร้อยละ 5.4) กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลัง 38 รายการ (ร้อยละ 1.9) และกลุ่มเครื่องดื่มเกลือแร่ 18 รายการ (ร้อยละ 0.9) ในส่วนของเครื่องดื่มชนิดผงมีจำนวนทั้งสิ้น 287 รายการ (ร้อยละ 14.5)(ตารางที่ 4.7)

ในด้านฉลากเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท พบว่า เครื่องดื่มมีปรากฏข้อมูลโภชนาการทั้งสิ้น 1,384 รายการ (ร้อยละ 69.8) ไม่ปรากฏข้อมูลโภชนาการ 600 รายการ (ร้อยละ 30.2) (ตารางที่ 4.7)

สำหรับแหล่งผลิตเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท พบว่า เครื่องดื่มส่วนใหญ่มีแหล่งผลิตภายในประเทศ 1,697 รายการ (ร้อยละ 85.5) มาจากการนำเข้า 287 รายการ (ร้อยละ 14.5) (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 สถานการณ์ทั่วไปของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท		จำนวนสินค้า		ฉลากโภชนาการ				แหล่งผลิต			
		รายการ	%	มี	%	ไม่มี	%	ภายใน	%	นำเข้า	%
1	น้ำผลไม้	433	21.8	291	67.2	142	32.8	375	86.6	58	13.4
2	น้ำผัก	255	12.9	202	79.2	53	20.8	232	91.0	23	9.0
3	ชา กาแฟ*	132	6.7	73	55.3	59	44.7	110	83.3	22	16.7
4	น้ำอัดลม	165	8.3	110	66.7	55	33.3	83	50.3	82	49.7
5	เครื่องดื่มเกลือแร่	18	0.9	13	72.2	5	27.8	17	94.4	1	5.6
6	เครื่องดื่มชูกำลัง	38	1.9	32	84.2	6	15.8	37	97.4	1	2.6
7	เครื่องดื่มทางเลือก	124	6.3	71	57.3	53	42.7	105	84.7	19	15.3
8	นม	207	10.4	155	74.9	52	25.1	202	97.6	5	2.4
9	โยเกิร์ต	218	11.0	158	72.5	60	27.5	191	87.6	27	12.4
10	เครื่องดื่มอื่นๆ**	107	5.4	62	57.9	45	42.1	106	99.1	1	0.93
11	เครื่องดื่มชนิดผง	287	14.5	217	75.6	70	24.4	239	83.3	48	16.7
รวม		1,984	100.0	1,384	69.8	600	30.2	1,697	85.5	287	14.5

* มีสถานะพร้อมดื่ม

** หมายถึง กลุ่มเครื่องดื่มที่เน้นเสริมสุขภาพและมีราคาแพง เช่น ซูเปอร์สกีต รังนก สารสกัดจากผักผลไม้เข้มข้น เป็นต้น

4.2.2 ราคาเครื่องดื่มหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

ราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ผลิตภายในประเทศทุกกลุ่มเครื่องดื่มมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 7.3 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร เมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่ม พบว่า กลุ่มเครื่องดื่มอื่นๆ มีราคาสูงที่สุด 67 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมาคือ กลุ่มโยเกิร์ต 10.4 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลัง 10 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร สำหรับกลุ่มเครื่องดื่มที่มีราคาต่ำที่สุด คือ กลุ่มน้ำอัดลมและเครื่องดื่มเกลือแร่ 4 บาท และ 4.1 บาท ต่อ 100 มิลลิลิตรตามลำดับ (ตารางที่ 4.8)

ราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่นำเข้าจากต่างประเทศทุกกลุ่มเครื่องดื่มมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 16.3 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร เมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่ม พบว่า กลุ่มเครื่องดื่มอื่นๆ มีราคาสูงที่สุด 513.3 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมา คือ กลุ่มเครื่องดื่มทางเลือก (Functional Drink) 31.9 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มโยเกิร์ต 28.8 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มน้ำอัดลม 21.6 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร สำหรับกลุ่มเครื่องดื่มที่มีราคาต่ำที่สุด คือ กลุ่มเครื่องดื่มชนิดผงและเครื่องดื่มเกลือแร่ 6 บาท และ 6.1 บาท ต่อ 100 มิลลิลิตรตามลำดับ(ตารางที่ 4.8)

ในภาพรวมของราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิททั้งที่ผลิตภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 8.1 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร เมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่ม พบว่า กลุ่มเครื่องดื่มอื่นๆ มีราคาสูงที่สุด 67.7 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมาคือ กลุ่มโยเกิร์ต 11.7 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มน้ำอัดลม 10.4 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลัง 10 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร สำหรับกลุ่มเครื่องดื่มที่มีราคาต่ำที่สุด ได้แก่ กลุ่มเครื่องดื่มชนิดผง 5.5 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร(ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 ราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทหลังการจัดเก็บภาชนะบรรจุพร้อมน้ำตาล

เครื่องดื่ม ในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	จำนวนเครื่องดื่ม			ราคาเครื่องดื่ม (บาท) ต่อเครื่องดื่ม 100 มิลลิลิตร				
	ทั้งหมด (N)	ตัวอย่าง (n)	%	ต่ำสุด (Min)	สูงสุด (Max)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่ามัธยฐาน (Median)	SD
ผลิตภายในประเทศ	1,697	1,665	98.1	0.0	584.3	14.4	7.3	28.2
น้ำผลไม้	375	374	99.7	1.8	108.9	13.2	7.9	12.7
น้ำผัก	232	229	98.7	3.2	58.0	9.9	7.3	7.7
ชา กาแฟ(พร้อมดื่ม)	110	107	97.3	3.1	23.6	7.4	6.4	3.7
น้ำอัดลม	83	83	100.0	1.5	28.7	6.0	4.0	5.5
เครื่องดื่มเกลือแร่	17	17	100.0	3.7	7.0	4.3	4.1	0.8
เครื่องดื่มชูกำลัง	37	37	100.0	4.5	38.7	10.4	10.0	7.2
เครื่องดื่มทางเลือก	105	104	99.0	2.6	19.5	6.6	5.5	3.6
นม	202	200	99.0	3.9	16.6	8.2	7.4	2.7
โยเกิร์ต	191	191	100.0	4.4	84.0	13.2	10.4	10.9
เครื่องดื่มอื่นๆ*	106	106	100.0	4.0	584.3	83.3	67.0	77.2
เครื่องดื่มชนิดผง	239	217	90.8	0.0	25.8	6.2	5.3	4.1
นำเข้าจากต่างประเทศ	287	280	97.6	1.0	513.3	22.0	16.3	33.2
น้ำผลไม้	58	58	100.0	5.8	48.2	16.7	11.7	8.9
น้ำผัก	23	23	100.0	5.8	28.9	15.6	14.6	5.9
ชา กาแฟ(พร้อมดื่ม)	22	21	95.5	5.1	45.0	21.6	17.5	13.7
น้ำอัดลม	82	81	98.8	6.4	39.5	20.9	21.6	9.0
เครื่องดื่มเกลือแร่	1	1	100.0	6.1	6.1	6.1	6.1	0.0
เครื่องดื่มชูกำลัง	1	1	100.0	25.8	25.8	25.8	25.8	0.0
เครื่องดื่มทางเลือก	19	19	100.0	13.4	43.5	29.5	31.9	12.8
นม	5	5	100.0	7.0	21.5	17.7	20.5	5.4
โยเกิร์ต	27	27	100.0	13.0	48.7	32.2	28.8	11.5
เครื่องดื่มอื่นๆ*	1	1	100.0	513.3	513.3	513.3	513.3	0.0
เครื่องดื่มชนิดผง	48	43	89.6	1.0	115.0	14.3	6.0	24.3
รวมทั้งในและนำเข้า	1,984	1,945	98.0	0.0	584.3	15.5	8.1	28.8
น้ำผลไม้	433	432	99.8	1.8	108.9	13.6	8.4	12.9
น้ำผัก	255	252	98.8	3.2	58.0	10.5	7.9	7.7
ชา กาแฟ(พร้อมดื่ม)	132	128	97.0	3.1	45.0	9.8	6.7	8.4
น้ำอัดลม	165	164	99.4	1.5	39.5	13.3	10.4	10.5
เครื่องดื่มเกลือแร่	18	18	100.0	3.7	7.0	4.4	4.1	0.8
เครื่องดื่มชูกำลัง	38	38	100.0	4.5	38.7	10.8	10.0	7.5
เครื่องดื่มทางเลือก	124	123	99.2	2.6	43.5	10.2	6.2	10.2
นม	207	205	99.0	3.9	21.5	8.5	7.4	3.2
โยเกิร์ต	218	218	100.0	4.4	84.0	15.6	11.7	12.6
เครื่องดื่มอื่นๆ*	107	107	100.0	4.0	584.3	87.3	67.7	87.3
เครื่องดื่มชนิดผง	287	260	90.6	0.0	115.0	7.5	5.5	11.0

* หมายถึงกลุ่มเครื่องดื่มที่เน้นเสริมสุขภาพและมีราคาแพง เช่น ชูปโก้สกัด รังนก สารสกัดจากผักผลไม้เข้มข้น เป็นต้น

สำหรับราคาเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทชนิดผง (ต่อปริมาณเครื่องต้ม) พบว่า เครื่องต้มชนิดผงที่ผลิตภายในประเทศมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 40.3 บาทต่อ 100 กรัม ในขณะที่เครื่องต้มชนิดผงนำเข้ามีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 40.8 บาทต่อ 100 กรัม ภาพรวมราคาเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทชนิดผงมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 41 บาทต่อ 100 กรัม (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 ราคาเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทชนิดผงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

เครื่องต้ม ในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	จำนวนเครื่องต้ม			ราคาเครื่องต้ม (บาท) ต่อเครื่องต้ม 100 กรัม				
	ทั้งหมด (N)	ตัวอย่าง (n)	%	ต่ำสุด (Min)	สูงสุด (Max)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่ามัธยฐาน (Median)	SD
เครื่องต้มชนิดผง	287	287	100	4.8	960.6	63.6	41.0	87.2
- ในประเทศ	239	239	100	9.9	630.0	6.2	40.3	71.1
- นำเข้า	48	48	100	4.8	960.6	14.3	40.8	143.1

4.2.3 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องต้มหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

ปริมาณน้ำตาลในเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ผลิตภายในประเทศทุกกลุ่มเครื่องต้มมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 7.7 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร เมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องต้ม พบว่า กลุ่มเครื่องต้มชูกำลังมีปริมาณน้ำตาลสูงที่สุด 16.5 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมา คือ กลุ่มโยเกิร์ต 11.9 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มน้ำอัดลม 10.5 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มน้ำผลไม้ 9.7 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องต้มเกลือแร่ 9.6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร สำหรับกลุ่มเครื่องต้มที่มีปริมาณน้ำตาลต่ำที่สุด คือ กลุ่มน้ำผัก 4.5 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร (ตารางที่ 4.10)

ปริมาณน้ำตาลในเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่นำเข้าจากต่างประเทศทุกกลุ่มเครื่องต้มมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 9.3 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร เมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องต้ม พบว่า กลุ่มโยเกิร์ตมีปริมาณน้ำตาลสูงที่สุด 13.6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมา คือ กลุ่มเครื่องต้มชูกำลัง 10.8 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มนม 10.5 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มน้ำผลไม้ 10.1 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มน้ำอัดลม 10 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร ในขณะที่กลุ่มเครื่องต้มที่มีปริมาณน้ำตาลน้อยที่สุด คือ กลุ่มน้ำผัก 3.1 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร (ตารางที่ 4.10)

ในภาพรวมของปริมาณน้ำตาลในเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิททั้งที่ผลิตภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศทุกกลุ่มเครื่องต้มมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 8 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร เมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องต้ม พบว่า กลุ่มเครื่องต้มชูกำลังมีปริมาณน้ำตาลสูงที่สุด 16.4 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมาคือ กลุ่มโยเกิร์ต 12.2 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มน้ำอัดลม 10.3 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มน้ำผลไม้ 10 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร สำหรับกลุ่มเครื่องต้มที่มีปริมาณน้ำตาลต่ำที่สุด คือ กลุ่มน้ำผัก 4.4 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทหลังการจัดเก็บภาชีสรรพสามิตน้ำตาล

เครื่องดื่ม ในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	จำนวนเครื่องดื่ม			ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่ม (กรัม) ต่อเครื่องดื่ม 100 มิลลิลิตร				
	ทั้งหมด (N)	ตัวอย่าง (n)	%	ต่ำสุด (Min)	สูงสุด (Max)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่ามัธยฐาน (Median)	SD
ผลิตภายในประเทศ	1,697	1218	71.8	0.0	90.0	8.8	7.7	10.5
น้ำผลไม้	375	248	66.1	0.0	70.0	9.5	9.7	6.2
น้ำผัก	232	182	78.4	0.0	62.0	5.3	4.5	7.8
ชา กาแฟ	110	61	55.5	0.0	20.4	7.4	7.2	5.0
น้ำอัดลม	83	57	68.7	0.0	15.6	10.1	10.5	4.1
เครื่องดื่มเกลือแร่	17	13	76.5	4.0	12.0	8.4	9.6	2.8
เครื่องดื่มชูกำลัง	37	31	83.8	0.0	21.7	15.8	16.5	4.2
เครื่องดื่มทางเลือก	105	63	60	0.0	90.0	26.6	8.2	33.3
นม	202	151	74.8	0.0	13.9	6.7	6.4	3.0
โยเกิร์ต	191	134	70.2	0.0	17.8	11.0	11.9	4.2
เครื่องดื่มอื่นๆ	106	62	58.5	0.0	22.0	7.2	6.3	5.6
เครื่องดื่มชนิดผง	239	216	90.4	0.0	28.3	5.4	5.2	5.1
นำเข้าจากต่างประเทศ	287	208	72.5	0.0	16.0	8.1	9.3	4.5
น้ำผลไม้	58	43	74.1	0.0	16.0	9.8	10.1	3.4
น้ำผัก	23	20	87	0.0	9.8	3.7	3.1	2.3
ชา กาแฟ	22	12	54.5	6.0	11.4	8.5	8.2	1.6
น้ำอัดลม	82	53	64.6	0.0	13.2	8.1	10.0	4.7
เครื่องดื่มเกลือแร่	1	0	0	0.0	0.0			
เครื่องดื่มชูกำลัง	1	1	100	10.8	10.8	10.8	10.8	0.0
เครื่องดื่มทางเลือก	19	8	42.1	0.0	13.2	4.3	2.9	4.7
นม	5	4	80	0.0	12.0	8.3	10.5	4.8
โยเกิร์ต	27	24	88.9	0.0	15.7	12.2	13.6	3.2
เครื่องดื่มอื่นๆ	1	0	0	0.0	0.0			
เครื่องดื่มชนิดผง	48	43	89.6	0.0	16.0	6.8	6.6	4.0
รวมทั้งในและนำเข้า	1,984	1426	71.9	0.0	90.0	8.7	8.0	9.8
น้ำผลไม้	433	291	67.2	0.0	70.0	9.6	10.0	5.8
น้ำผัก	255	202	79.2	0.0	62.0	5.1	4.4	7.4
ชา กาแฟ	132	73	55.3	0.0	20.4	7.6	7.7	4.6
น้ำอัดลม	165	110	66.7	0.0	15.6	9.1	10.3	4.5
เครื่องดื่มเกลือแร่	18	13	72.2	4.0	12.0	8.4	9.6	2.8
เครื่องดื่มชูกำลัง	38	32	84.2	0.0	21.7	15.7	16.4	4.3
เครื่องดื่มทางเลือก	124	71	57.3	0.0	90.0	24.1	8.2	32.2
นม	207	155	74.9	0.0	13.9	6.8	6.5	3.1
โยเกิร์ต	218	158	72.5	0.0	17.8	11.1	12.2	4.1
เครื่องดื่มอื่นๆ	107	62	57.9	0.0	22.0	7.2	6.3	5.6
เครื่องดื่มชนิดผง	287	259	90.2	0.0	28.3	5.6	5.4	5.0

สำหรับปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทชนิดผง (ต่อปริมาณเครื่องดื่ม) พบว่า เครื่องดื่มชนิดผงที่ผลิตภายในประเทศมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 39.2 กรัมต่อ 100 กรัม ในขณะที่เครื่องดื่มชนิดผงนำเข้ามีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 48 กรัมต่อ 100 กรัม ภาพรวมปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทชนิดผงมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 40 กรัมต่อ 100 กรัม (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทชนิดผงหลังการจัดเก็บภาชนะบรรจุปิดสนิท น้ำตาล

เครื่องดื่ม ในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	จำนวนเครื่องดื่ม			ปริมาณน้ำตาล (กรัม) ต่อเครื่องดื่มชนิดผง100กรัม				
	ทั้งหมด (N)	ตัวอย่าง (n)	%	ต่ำสุด (Min)	สูงสุด (Max)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่ามัธยฐาน (Median)	SD
เครื่องดื่มชนิดผง	287	266	92.7	0.0	100.0	37.5	40.0	28.6
- ในประเทศ	239	222	92.9	0.0	100.0	36.1	39.2	28.8
- นำเข้า	48	44	91.7	0.0	96.0	44.3	48.0	26.8

4.2.4 สัดส่วนของเครื่องดื่มตามระดับอัตราภาษีหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

สัดส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิททั้งในประเทศและนำเข้าทุกกลุ่มเครื่องดื่ม พบว่า เครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลในระดับน้อยกว่า 6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร มีสัดส่วนสูงสุดที่สุด (ร้อยละ 36.7) รองลงมา คือ เครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 10-14 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 26.6) สำหรับเครื่องดื่มที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด คือ เครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลสูงกว่า 18 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 3.7) (ตารางที่ 4.12)

สัดส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิททั้งในประเทศและนำเข้า เมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท พบว่า กลุ่มน้ำผัก กลุ่มชาและกาแฟ (พร้อมดื่ม) กลุ่มเครื่องดื่มทางเลือก กลุ่มนมและเครื่องดื่มชนิดผงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.8, 30.1, 40.8, 46.5 และ 52.5ตามลำดับ) เป็นเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลน้อยกว่า 6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร ในส่วนของกลุ่มน้ำผลไม้ กลุ่มน้ำอัดลม กลุ่มเครื่องดื่มเกลือแร่ และกลุ่มโยเกิร์ตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 47.1, 47.3 46.2 และ 45.6ตามลำดับ) เป็นเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 10-14 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร สำหรับกลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75) เป็นเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลสูงกว่า 14 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 สัดส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทตามระดับอัตราภาชนะน้ำตาลหลังการจัดเก็บภาชนะ
สรรพสามิตน้ำตาล

เครื่องดื่มใน ภาชนะบรรจุปิดสนิท	ปริมาณน้ำตาล (กรัม) ต่อ 100 มิลลิลิตร*	สัดส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท					
		ในประเทศ		นำเข้า		รวม	
		จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ภาพรวม							
รวมทุกกลุ่มเครื่องดื่ม	น้อยกว่า 6 กรัม	464	38.1	60	28.8	524	36.7
	ระหว่าง 6-8 กรัม	162	13.3	25	12.0	187	13.1
	ระหว่าง 8-10 กรัม	169	13.9	31	14.9	200	14.0
	ระหว่าง 10-14 กรัม	300	24.6	80	38.5	380	26.6
	ระหว่าง 14-18 กรัม	70	5.7	12	5.8	82	5.8
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	53	4.4	0	0.0	53	3.7
	รวม	1,218	100.0	208	100.0	1,426	100.0
จำแนกตามกลุ่ม							
น้ำผลไม้	น้อยกว่า 6 กรัม	50	20.2	4	9.3	54	18.6
	ระหว่าง 6-8 กรัม	28	11.3	2	4.7	30	10.3
	ระหว่าง 8-10 กรัม	48	19.4	11	25.6	59	20.3
	ระหว่าง 10-14 กรัม	114	46.0	23	53.5	137	47.1
	ระหว่าง 14-18 กรัม	5	2.0	3	7.0	8	2.7
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	3	1.2	0	0.0	3	1.0
	รวม	248	100.0	43	100.0	291	100.0
น้ำผัก	น้อยกว่า 6 กรัม	121	66.5	17	85.0	138	68.3
	ระหว่าง 6-8 กรัม	24	13.2	2	10.0	26	12.9
	ระหว่าง 8-10 กรัม	19	10.4	1	5.0	20	9.9
	ระหว่าง 10-14 กรัม	14	7.7	0	0.0	14	6.9
	ระหว่าง 14-18 กรัม	0	0.0	0	0.0	0	0.0
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	4	2.2	0	0.0	4	2.0
	รวม	182	100.0	20	100.0	202	100.0
ชา กาแฟ(พร้อมดื่ม)	น้อยกว่า 6 กรัม	22	36.1	0	0.0	22	30.1
	ระหว่าง 6-8 กรัม	12	19.7	6	50.0	18	24.7
	ระหว่าง 8-10 กรัม	8	13.1	4	33.3	12	16.4
	ระหว่าง 10-14 กรัม	15	24.6	2	16.7	17	23.3
	ระหว่าง 14-18 กรัม	1	1.6	0	0.0	1	1.4
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	3	4.9	0	0.0	3	4.1
	รวม	61	100.0	12	100.0	73	100.0
น้ำอัดลม	น้อยกว่า 6 กรัม	7	12.3	12	22.6	19	17.3
	ระหว่าง 6-8 กรัม	9	15.8	5	9.4	14	12.7
	ระหว่าง 8-10 กรัม	8	14.0	7	13.2	15	13.6
	ระหว่าง 10-14 กรัม	23	40.4	29	54.7	52	47.3

เครื่องดื่มใน ภาชนะบรรจุปิดสนิท	ปริมาณน้ำตาล (กรัม) ต่อ 100 มิลลิลิตร*	สัดส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท					
		ในประเทศ		นำเข้า		รวม	
		จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
	ระหว่าง 14-18 กรัม	10	17.5	0	0.0	10	9.1
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	0	0.0	0	0.0	0	0.0
	รวม	57	100.0	53	100.0	110	100.0
เครื่องดื่มเกลือแร่	น้อยกว่า 6 กรัม	3	23.1	0	0.0	3	23.1
	ระหว่าง 6-8กรัม	2	15.4	0	0.0	2	15.4
	ระหว่าง 8-10 กรัม	2	15.4	0	0.0	2	15.4
	ระหว่าง 10-14 กรัม	6	46.2	0	0.0	6	46.2
	ระหว่าง 14-18 กรัม	0	0.0	0	0.0	0	0.0
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	0	0.0	0	0.0	0	0.0
	รวม	13	100.0	0	0.0	13	100.0
เครื่องดื่มชูกำลัง	น้อยกว่า 6 กรัม	1	3.2	0	0.0	1	3.1
	ระหว่าง 6-8กรัม	0	0.0	0	0.0	0	0.0
	ระหว่าง 8-10 กรัม	1	3.2	0	0.0	1	3.1
	ระหว่าง 10-14 กรัม	5	16.1	1	100.0	6	18.8
	ระหว่าง 14-18 กรัม	12	38.7	0	0.0	12	37.5
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	12	38.7	0	0.0	12	37.5
	รวม	31	100.0	1	100.0	32	100.0
เครื่องดื่มทางเลือก	น้อยกว่า 6 กรัม	23	36.5	6	75.0	29	40.8
	ระหว่าง 6-8กรัม	5	7.9	0	0.0	5	7.0
	ระหว่าง 8-10 กรัม	10	15.9	0	0.0	10	14.1
	ระหว่าง 10-14 กรัม	5	7.9	2	25.0	7	9.9
	ระหว่าง 14-18 กรัม	0	0.0	0	0.0	0	0.0
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	20	31.7	0	0.0	20	28.2
	รวม	63	100.0	8	100.0	71	100.0
นม	น้อยกว่า 6 กรัม	71	47.0	1	25.0	72	46.5
	ระหว่าง 6-8กรัม	18	11.9	0	0.0	18	11.6
	ระหว่าง 8-10 กรัม	32	21.2	0	0.0	32	20.6
	ระหว่าง 10-14 กรัม	30	19.9	3	75.0	33	21.3
	ระหว่าง 14-18 กรัม	0	0.0	0	0.0	0	0.0
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	0	0.0	0	0.0	0	0.0
	รวม	151	100.0	4	100.0	155	100.0
โยเกิร์ต	น้อยกว่า 6 กรัม	19	14.2	1	4.2	20	12.7
	ระหว่าง 6-8กรัม	12	9.0	1	4.2	13	8.2
	ระหว่าง 8-10 กรัม	13	9.7	1	4.2	14	8.9
	ระหว่าง 10-14 กรัม	57	42.5	15	62.5	72	45.6
	ระหว่าง 14-18 กรัม	33	24.6	6	25.0	39	24.7
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	0	0.0	0	0.0	0	0.0

เครื่องต้มใน ภาชนะบรรจุปิดสนิท	ปริมาณน้ำตาล (กรัม) ต่อ 100 มิลลิลิตร*	สัดส่วนของเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิท					
		ในประเทศ		นำเข้า		รวม	
		จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
	รวม	134	100.0	24	100.0	158	100.0
เครื่องต้มอื่นๆ	น้อยกว่า 6 กรัม	30	48.4	0	0.0	30	48.4
	ระหว่าง 6-8 กรัม	7	11.3	0	0.0	7	11.3
	ระหว่าง 8-10 กรัม	7	11.3	0	0.0	7	11.3
	ระหว่าง 10-14 กรัม	9	14.5	0	0.0	9	14.5
	ระหว่าง 14-18 กรัม	4	6.5	0	0.0	4	6.5
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	5	8.1	0	0.0	5	8.1
	รวม	62	100.0	0	0.0	62	100.0
เครื่องต้มชนิดผง	น้อยกว่า 6 กรัม	117	54.2	19	44.2	136	52.5
	ระหว่าง 6-8 กรัม	45	20.8	9	20.9	54	20.8
	ระหว่าง 8-10 กรัม	21	9.7	7	16.3	28	10.8
	ระหว่าง 10-14 กรัม	22	10.2	5	11.6	27	10.4
	ระหว่าง 14-18 กรัม	5	2.3	3	7.0	8	3.1
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	6	2.8	0	0.0	6	2.3
	รวม	216	100.0	43	100.0	259	100.0

* จำแนกตามระดับอัตราการสะสมน้ำตาล

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบสถานการณ์เครื่องต้มก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

ในส่วนของการวิเคราะห์เปรียบเทียบสถานการณ์เครื่องต้มก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลนี้ ผู้ศึกษาจะแสดงให้เห็นทิศทางของสถานการณ์เครื่องต้ม โดยเฉพาะราคา ปริมาณน้ำตาล และสัดส่วนของเครื่องต้มตามระดับน้ำตาลว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร ภายหลังจากจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลในเครื่องต้ม

4.3.1 สถานการณ์ทั่วไปของเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

รายการเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลลดจำนวนลงจากช่วงก่อน 170 รายการ และเมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องต้ม พบว่า กลุ่มน้ำฝักมีจำนวนลดลงมากที่สุด (ลดลง 186 รายการ) รองลงมา คือ กลุ่มเครื่องต้มชาและกาแฟ (ลดลง 139 รายการ) กลุ่มเครื่องต้มชนิดผง (ลดลง 122 รายการ) ในขณะที่เครื่องต้มบางกลุ่มมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มน้ำอัดลมมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากที่สุด (เพิ่มขึ้น 70 รายการ) รองลงมา คือ กลุ่มน้ำผลไม้ (เพิ่มขึ้น 40 รายการ) กลุ่มเครื่องต้มทางเลือก (เพิ่มขึ้น 39 รายการ) (ตารางที่ 4.13)

ในส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ติดฉลากโภชนาการในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลมีจำนวนลดลงจากช่วงก่อน 11 รายการ (ตารางที่ 4.13) สำหรับแหล่งผลิตเครื่องดื่มโดยจำแนกเป็นแหล่งผลิตภายในประเทศและนำเข้า พบว่า เครื่องดื่มที่ผลิตภายในประเทศในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลมีจำนวนลดลงจากช่วงก่อน 20 รายการ และเครื่องดื่มนำเข้าลดลง 150 รายการ (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 สถานการณ์ทั่วไปของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท	ก่อนภาษีน้ำตาล				หลังภาษีน้ำตาล				การเปลี่ยนแปลง			
	จำนวน	ฉลาก	ภายใน	นำเข้า	จำนวน	ฉลาก	ภายใน	นำเข้า	จำนวน	ฉลาก	ภายใน	นำเข้า
น้ำผลไม้	393	302	308	85	433	291	375	58	40	-11	67	-27
น้ำผัก	441	338	359	82	255	202	232	23	-186	-136	-127	-59
ชา กาแฟ (พร้อมดื่ม)	271	119	215	56	132	73	110	22	-139	-46	-105	-34
น้ำอัดลม	95	77	79	16	165	110	83	82	70	33	4	66
เครื่องดื่มเกลือแร่	15	13	12	3	18	13	17	1	3	0	5	-2
เครื่องดื่มชูกำลัง	20	16	19	1	38	32	37	1	18	16	18	0
เครื่องดื่มทางเลือก	85	61	76	9	124	71	105	19	39	10	29	10
นม	220	200	208	12	207	155	202	5	-13	-45	-6	-7
โยเกิร์ต	205	169	181	24	218	158	191	27	13	-11	10	3
เครื่องดื่มชนิดอื่นๆ**	NA	NA	NA	NA	107	62	106	1	107	62	106	1
เครื่องดื่มชนิดผง	409	214	260	149	287	217	239	48	-122	3	-21	-101
รวม	2,154	1,509	1,717	437	1,984	1,384	1,697	287	-170	-125	-20	-150

** หมายถึง กลุ่มเครื่องดื่มที่เน้นเสริมสุขภาพและมีราคาแพง เช่น ชูปโก้สกัด รังนก สารสกัดจากผักผลไม้เข้มข้น เป็นต้น
หมายเหตุ: หน่วยเป็นรายการ

4.3.2 ราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

4.3.2.1 ราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ผลิตในประเทศ

ราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ผลิตในประเทศในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากช่วงก่อน 0.9 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 14.3) โดยเมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่ม พบว่า กลุ่มชาและกาแฟ (พร้อมดื่ม) มีราคาเพิ่มขึ้นมากที่สุด 1.8 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 39.1) รองลงมา คือ กลุ่มน้ำอัดลมเพิ่มขึ้น 1.5 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 60) กลุ่มนมเพิ่มขึ้น 1.4 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 23.3) กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังไม่มีการเปลี่ยนแปลงราคา ในขณะที่กลุ่มเครื่องดื่มทางเลือกมีราคาลดลง 0.2 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 3.5)(ตารางที่ 4.14)

4.3.2.2 ราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่นำเข้าจากต่างประเทศ

ราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่นำเข้าจากต่างประเทศในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากช่วงก่อน 3.2 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 21.5) โดยเมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่ม พบว่า กลุ่มน้ำอัดลมมีราคาเพิ่มขึ้นมากที่สุด 8.8 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 68.8)

รองลงมา คือ กลุ่มนมเพิ่มขึ้น 4.6 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 28.9) กลุ่มชาและกาแฟ (พร้อมดื่ม) เพิ่มขึ้น 4.5 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 34.6) ในขณะที่กลุ่มเครื่องดื่มทางเลือก กลุ่มน้ำผลไม้ กลุ่มเครื่องดื่มเกลือแร่ และกลุ่มโยเกิร์ตมีการเปลี่ยนแปลงราคาลดลง 6.4, 3, 1.4 และ 1.2 บาทต่อ 100 มิลลิลิตรตามลำดับ (ตารางที่ 4.14)

4.3.2.3 ภาพรวมของราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท

ในภาพรวมของราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิททั้งที่ผลิตในประเทศและนำเข้าในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามติมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากช่วงก่อน 0.9 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 12.5) โดยเมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่ม พบว่า กลุ่มน้ำอัดลมมีราคาเพิ่มขึ้นมากที่สุด 6.7 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 181.1) รองลงมา คือ กลุ่มโยเกิร์ตเพิ่มขึ้น 2.1 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 21.9) กลุ่มนมเพิ่มขึ้น 1.3 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 21.3) กลุ่มน้ำผักและกลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในขณะที่เครื่องดื่มทางเลือกมีราคาลดลง 0.5 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ลดลงร้อยละ 7.5)(ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 ราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	ราคา (บาท/ 100 มิลลิลิตร)		การเปลี่ยนแปลง	
	ก่อนภาษีน้ำตาล (ค่ามัธยฐาน)	หลังภาษีน้ำตาล (ค่ามัธยฐาน)	ราคา (บาท/ 100 มิลลิลิตร)	ร้อยละ
ผลิตภายในประเทศ	6.3	7.2	0.9	14.3
กลุ่มเสียภาษี	6.1	7	0.9	14.8
น้ำผลไม้	6.9	7.9	1.0	14.5
น้ำผัก	6.9	7.3	0.4	5.8
ชา กาแฟ (พร้อมดื่ม)	4.6	6.4	1.8	39.1
น้ำอัดลม	2.5	4	1.5	60.0
เครื่องดื่มเกลือแร่	4	4.1	0.1	2.5
เครื่องดื่มชูกำลัง	10	10	0.0	0.0
เครื่องดื่มทางเลือก	5.7	5.5	-0.2	-3.5
กลุ่มไม่ได้เสียภาษี	7	8.7	1	24.3
นม	6	7.4	1.4	23.3
โยเกิร์ต	9.3	10.4	1.1	11.8
นำเข้าจากต่างประเทศ	14.9	18.1	3.2	21.5
กลุ่มเสียภาษี	13.3	17.7	4.4	33.1
น้ำผลไม้	14.7	11.7	-3.0	-20.4
น้ำผัก	12	14.6	2.6	21.7
ชา กาแฟ (พร้อมดื่ม)	13	17.5	4.5	34.6
น้ำอัดลม	12.8	21.6	8.8	68.8
เครื่องดื่มเกลือแร่	7.5	6.1	-1.4	-18.7

เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	ราคา (บาท/ 100 มิลลิลิตร)		การเปลี่ยนแปลง	
	ก่อนภาษีน้ำตาล (ค่ามัธยฐาน)	หลังภาษีน้ำตาล (ค่ามัธยฐาน)	ราคา (บาท/ 100 มิลลิลิตร)	ร้อยละ
เครื่องดื่มชูกำลัง	-	25.8	-	-
เครื่องดื่มทางเลือก	38.3	31.9	-6.4	-16.7
กลุ่มไม่ได้เสียภาษี	29.15	26.8	-2.4	-8.1
นม	15.9	20.5	4.6	28.9
โยเกิร์ต	30	28.8	-1.2	-4.0
รวมทั้งในและนำเข้า	7.2	8.1	0.9	12.5
กลุ่มเสียภาษี	7.1	7.8	0.7	9.9
น้ำผลไม้	7.9	8.4	0.5	6.3
น้ำผัก	7.9	7.9	0.0	0.0
ชา กาแฟ (พร้อมดื่ม)	5.9	6.7	0.8	13.6
น้ำอัดลม	3.7	10.4	6.7	181.1
เครื่องดื่มเกลือแร่	4	4.1	0.1	2.5
เครื่องดื่มชูกำลัง	10	10	0.0	0.0
เครื่องดื่มทางเลือก	6.7	6.2	-0.5	-7.5
กลุ่มไม่ได้เสียภาษี	7.5	9.1	1.6	21.3
นม	6.1	7.4	1.3	21.3
โยเกิร์ต	9.6	11.7	2.1	21.9

หมายเหตุ: ไม่รวมกลุ่มเครื่องดื่มอื่นๆ และกลุ่มเครื่องดื่มชนิดผง

4.3.3 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต น้ำตาล

4.3.3.1 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ผลิตในประเทศ

ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ผลิตในประเทศในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลมีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากช่วงก่อน 0.9 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 9.6) โดยเมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่ม พบว่า กลุ่มน้ำผักมีปริมาณน้ำตาลลดลงมากที่สุด 2.8 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 38.4) รองลงมา คือ กลุ่มน้ำอัดลมลดลง 2.3 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 18) กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังลดลง 1.5 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 8.3) กลุ่มน้ำผลไม้ลดลง 1.3 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 11.8) ในขณะที่กลุ่มเครื่องดื่มทางเลือกมีปริมาณน้ำตาลเพิ่มขึ้น 0.3 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 3.8)(ตารางที่ 4.15)

4.3.3.2 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่นำเข้าจากต่างประเทศ

ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่นำเข้าจากประเทศในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากช่วงก่อน 10 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร โดยเมื่อจำแนกตามกลุ่ม

เครื่องต้ม พบว่า กลุ่มโยเกิร์ตมีปริมาณน้ำตาลเพิ่มขึ้นมากที่สุด 13.6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมา คือ กลุ่มนมเพิ่มขึ้น 10.5 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มน้ำผลไม้เพิ่มขึ้น 10.1 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังไม่มีการเปลี่ยนแปลง (ตารางที่ 4.15)

4.3.3.3 ภาพรวมของปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท

ในภาพรวมของปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิททั้งที่ผลิตในประเทศและนำเข้าจากประเทศในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากช่วงก่อน 0.3 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 3.5) โดยเมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่ม พบว่า กลุ่มชาและกาแฟ (พร้อมดื่ม) มีปริมาณน้ำตาลเพิ่มขึ้นมากที่สุด 1.7 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 28.3) ในขณะที่ กลุ่มน้ำผักมีปริมาณน้ำตาลลดลงมากที่สุด 2.3 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 34.3) รองลงมา คือ กลุ่มน้ำอัดลมลดลง 1.7 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 14.2) เครื่องดื่มชูกำลังลดลง 0.9 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15 ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บภายใต้สภาวะพาสเจอร์
น้ำตาล

เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	ปริมาณน้ำตาล (กรัม/ 100 มิลลิลิตร)		การเปลี่ยนแปลง	
	ก่อนภาชนะน้ำตาล (ค่ามัธยฐาน)	หลังภาชนะน้ำตาล (ค่ามัธยฐาน)	ปริมาณน้ำตาล (กรัม/ 100 มิลลิลิตร)	ร้อยละ
ผลิตภายในประเทศ	9.4	8.5	-0.9	-9.6
กลุ่มเสียภาษี	9.5	8.4	-1.1	-11.6
น้ำผลไม้	11	9.7	-1.3	-11.8
น้ำผัก	7.3	4.5	-2.8	-38.4
ชา กาแฟ (พร้อมดื่ม)	8	7.2	-0.8	-10.0
น้ำอัดลม	12.8	10.5	-2.3	-18.0
เครื่องดื่มเกลือแร่	10.4	9.6	-0.8	-7.7
เครื่องดื่มชูกำลัง	18	16.5	-1.5	-8.3
เครื่องดื่มทางเลือก	7.9	8.2	0.3	3.8
กลุ่มไม่ได้เสียภาษี	8.9	8.9	0	0.0
นม	7.1	6.4	-0.7	-9.9
โยเกิร์ต	12.4	11.9	-0.5	-4.0
นำเข้าจากต่างประเทศ	0	10	10	NA
กลุ่มเสียภาษี	0	9.2	9.2	NA
น้ำผลไม้	0	10.1	10.1	NA
น้ำผัก	0	3.1	3.1	NA
ชา กาแฟ (พร้อมดื่ม)	0	8.2	8.2	NA
น้ำอัดลม	0	10	10	NA
เครื่องดื่มเกลือแร่	0		0	NA
เครื่องดื่มชูกำลัง	10.8	10.8	-	0.0
เครื่องดื่มทางเลือก	0	2.9	2.9	NA
กลุ่มไม่ได้เสียภาษี	0	12.5	12.5	NA
นม	0	10.5	10.5	NA
โยเกิร์ต	0	13.6	13.6	NA
รวมทั้งในและนำเข้า	8.6	8.9	0.3	3.5
กลุ่มเสียภาษี	8.75	8.5	-0.25	-2.9
น้ำผลไม้	10.5	10	-0.5	-4.8
น้ำผัก	6.7	4.4	-2.3	-34.3
ชา กาแฟ (พร้อมดื่ม)	6	7.7	1.7	28.3
น้ำอัดลม	12	10.3	-1.7	-14.2
เครื่องดื่มเกลือแร่	10.4	9.6	-0.8	-7.7
เครื่องดื่มชูกำลัง	17.3	16.4	-0.9	-5.2
เครื่องดื่มทางเลือก	7.9	8.2	0.3	3.8
กลุ่มไม่ได้เสียภาษี	8.5	9	0.5	5.9
นม	6.8	6.5	-0.3	-4.4
โยเกิร์ต	12	12.2	0.2	1.7

NA หมายถึง ไม่สามารถหาค่าได้

หมายเหตุ: ไม่รวมกลุ่มเครื่องดื่มอื่นๆ และกลุ่มเครื่องดื่มชนิดผง

4.3.4 สัดส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทตามระดับอัตราภาษีก่อนและหลังการจัดเก็บภาษี สรรพสามิตน้ำตาล

ในภาพรวมสัดส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิททั้งในประเทศและนำเข้าในทุกกลุ่มเครื่องดื่มในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล พบว่ากลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลน้อยกว่า 6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมากที่สุด (ร้อยละ 11.2) รองลงมา คือ กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 6-8 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 5.6) ในขณะที่ กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 14-18 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรมีสัดส่วนลดลงมากที่สุด (ร้อยละ 34.1) รองลงมา คือ กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 10-14 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 5.7)(ตารางที่ 4.16)

สัดส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิททั้งในประเทศและนำเข้าเมื่อจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่มในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล มีดังนี้

1) กลุ่มน้ำผลไม้ พบว่า กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 10-14 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรยังคงมีสัดส่วนโดยส่วนใหญ่ในกลุ่มน้ำผลไม้ทั้งก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล สำหรับทิศทางการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนนั้น กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 6-8 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมากที่สุด (ร้อยละ 63.5) รองลงมา คือ กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 8-10 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 27.7) ในขณะที่กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลมากกว่า 18 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรขึ้นไปมีสัดส่วนลดลงมากที่สุด (ร้อยละ 80) รองลงมา คือ กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 14-18 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 63)

2) กลุ่มน้ำผัก พบว่า กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลน้อยกว่า 6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรยังคงมีสัดส่วนโดยส่วนใหญ่ในกลุ่มน้ำผักทั้งก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล สำหรับทิศทางการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนนั้น กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลน้อยกว่า 6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมากที่สุด (ร้อยละ 72.5) ในขณะที่กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 14-18 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรขึ้นไปมีสัดส่วนลดลงมากที่สุด (ร้อยละ 100) รองลงมา คือ กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 10-14 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 61.7) กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 6-8 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 45.6)

3) กลุ่มชาและกาแฟ (พร้อมดื่ม) พบว่า กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลน้อยกว่า 6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรยังคงมีสัดส่วนโดยส่วนใหญ่ในกลุ่มชาและกาแฟ (พร้อมดื่ม) ทั้งก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล สำหรับทิศทางการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนนั้น กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 6-8 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมากที่สุด (ร้อยละ 144.6) รองลงมา คือ กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 14-18 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 75) ในขณะที่กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลน้อยกว่า 6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรขึ้นไปมีสัดส่วนลดลงมากที่สุด (ร้อยละ 37.2) รองลงมา คือ กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลมากกว่า 18 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรขึ้นไป(ร้อยละ 18)

เปลี่ยนแปลงสัดส่วนนั้น กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 6-8 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมากที่สุด (ร้อยละ 173.3) รองลงมา คือ กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 10-14 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 71.4) ในขณะที่ กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลน้อยกว่า 6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรมีสัดส่วนลดลงมากที่สุด (ร้อยละ 50) รองลงมา คือ กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 14-18 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 30.4) (ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 สัดส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทตามระดับอัตราภาษีก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

เครื่องดื่มใน ภาชนะบรรจุปิด สนิท	ปริมาณน้ำตาล ต่อ 100 มิลลิลิตร*	ในประเทศ (สัดส่วนจำนวน %)			นำเข้า (สัดส่วนจำนวน%)			รวม (สัดส่วนจำนวน%)		
		ก่อน	หลัง	เปลี่ยนแปลง	ก่อน	หลัง	เปลี่ยนแปลง	ก่อน	หลัง	เปลี่ยนแปลง
ภาพรวม										
รวมทุกกลุ่ม เครื่องดื่ม	น้อยกว่า 6 กรัม	24.9	38.1	53.0	78.9	28.8	-63.5	33	36.7	11.2
	ระหว่าง 6-8 กรัม	14.2	13.3	-6.3	2.6	12	361.5	12.4	13.1	5.6
	ระหว่าง 8-10 กรัม	15.1	13.9	-7.9	7.2	14.9	106.9	13.9	14	0.7
	ระหว่าง 10-14 กรัม	31.3	24.6	-21.4	10.3	38.5	273.8	28.2	26.6	-5.7
	ระหว่าง 14-18 กรัม	10.2	5.7	-44.1	1	5.8	480.0	8.8	5.8	-34.1
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	4.4	4.4	0.0	0	0		3.7	3.7	0.0
	รวม	100	100		100	100		100	100	
จำแนกตามกลุ่ม										
น้ำผลไม้	น้อยกว่า 6 กรัม	7.7	20.2	162.3	58	9.3	-84.0	19.2	18.6	-3.1
	ระหว่าง 6-8 กรัม	6.9	11.3	63.8	4.3	4.7	9.3	6.3	10.3	63.5
	ระหว่าง 8-10 กรัม	17.2	19.4	12.8	11.6	25.6	120.7	15.9	20.3	27.7
	ระหว่าง 10-14 กรัม	53.2	46	-13.5	23.2	53.5	130.6	46.4	47.1	1.5
	ระหว่าง 14-18 กรัม	8.6	2	-76.7	2.9	7	141.4	7.3	2.7	-63.0
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	6.4	1.2	-81.3	0	0		5	1	-80.0
	รวม	100	100		100	100		100	100	
น้ำผัก	น้อยกว่า 6 กรัม	27.8	66.5	139.2	98.2	85	-13.4	39.6	68.3	72.5
	ระหว่าง 6-8 กรัม	28.5	13.2	-53.7	0	10		23.7	12.9	-45.6
	ระหว่าง 8-10 กรัม	16.7	10.4	-37.7	1.8	5	177.8	14.2	9.9	-30.3
	ระหว่าง 10-14 กรัม	21.7	7.7	-64.5	0	0		18	6.9	-61.7
	ระหว่าง 14-18 กรัม	1.4	0	-100.0	0	0		1.2	0	-100.0
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	3.9	2.2	-43.6	0	0		3.3	2	-39.4
	รวม	100	100		100	100		100	100	
ชา กาแฟ (พร้อมดื่ม)	น้อยกว่า 6 กรัม	35.7	36.1	1.1	77.1	0	-100.0	47.9	30.1	-37.2
	ระหว่าง 6-8 กรัม	11.9	19.7	65.5	5.7	50	777.2	10.1	24.7	144.6
	ระหว่าง 8-10 กรัม	17.9	13.1	-26.8	14.3	33.3	132.9	16.8	16.4	-2.4
	ระหว่าง 10-14 กรัม	26.2	24.6	-6.1	2.9	16.7	475.9	19.3	23.3	20.7
	ระหว่าง 14-18 กรัม	1.2	1.6	33.3	0	0		0.8	1.4	75.0
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	7.1	4.9	-31.0	0	0		5	4.1	-18.0
	รวม	100	100		100	100		100	100	0.0
น้ำอัดลม	น้อยกว่า 6 กรัม	11.8	12.3	4.2	100	22.6	-77.4	22.1	17.3	-21.7
	ระหว่าง 6-8 กรัม	8.8	15.8	79.5	0	9.4		7.8	12.7	62.8
	ระหว่าง 8-10 กรัม	7.4	14	89.2	0	13.2		6.5	13.6	109.2
	ระหว่าง 10-14 กรัม	47.1	40.4	-14.2	0	54.7		41.6	47.3	13.7
	ระหว่าง 14-18 กรัม	25	17.5	-30.0	0	0		22.1	9.1	-58.8

เครื่องดื่มใน ภาชนะบรรจุปิด สนิท	ปริมาณน้ำตาล ต่อ 100 มิลลิลิตร*	ในประเทศ (สัดส่วนจำนวน %)			นำเข้า (สัดส่วนจำนวน%)			รวม (สัดส่วนจำนวน%)		
		ก่อน	หลัง	เปลี่ยนแปลง	ก่อน	หลัง	เปลี่ยนแปลง	ก่อน	หลัง	เปลี่ยนแปลง
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	0	0		0	0		0	0	
	รวม	100	100		100	100		100	100	
เครื่องดื่มเกลือแร่	น้อยกว่า 6 กรัม	8.3	23.1	178.3	100	0	-100.0	15.4	23.1	50.0
	ระหว่าง 6-8 กรัม	16.7	15.4	-7.8	0	0		15.4	15.4	0.0
	ระหว่าง 8-10 กรัม	16.7	15.4	-7.8	0	0		15.4	15.4	0.0
	ระหว่าง 10-14 กรัม	58.3	46.2	-20.8	0	0		53.8	46.2	-14.1
	ระหว่าง 14-18 กรัม	0	0		0	0		0	0	
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	0	0		0	0		0	0	
	รวม	100	100		100	0		100	100	
เครื่องดื่มชูกำลัง	น้อยกว่า 6 กรัม	0	3.2		0	0		0	3.1	
	ระหว่าง 6-8 กรัม	6.7	0	-100.0	0	0		6.3	0	-100.0
	ระหว่าง 8-10 กรัม	0	3.2		0	0		0	3.1	
	ระหว่าง 10-14 กรัม	6.7	16.1	140.3	100	100		12.5	18.8	50.4
	ระหว่าง 14-18 กรัม	33.3	38.7	16.2	0	0		31.3	37.5	19.8
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	53.3	38.7	-27.4	0	0		50	37.5	-25.0
	รวม	100	100		100	100		100	100	
เครื่องดื่มทางเลือก	น้อยกว่า 6 กรัม	35	36.5	4.3	100	75	-25.0	36.1	40.8	13.0
	ระหว่าง 6-8 กรัม	15	7.9	-47.3	0	0		14.8	7	-52.7
	ระหว่าง 8-10 กรัม	16.7	15.9	-4.8	0	0		16.4	14.1	-14.0
	ระหว่าง 10-14 กรัม	13.3	7.9	-40.6	0	25		13.1	9.9	-24.4
	ระหว่าง 14-18 กรัม	6.7	0	-100.0	0	0		6.6	0	-100.0
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	13.3	31.7	138.3	0	0		13.1	28.2	115.3
	รวม	100	100		100	100		100	100	
นม	น้อยกว่า 6 กรัม	44.1	47	6.6	91.7	25	-72.7	47	46.5	-1.1
	ระหว่าง 6-8 กรัม	14.4	11.9	-17.4	0	0		13.5	11.6	-14.1
	ระหว่าง 8-10 กรัม	16.5	21.2	28.5	0	0		15.5	20.6	32.9
	ระหว่าง 10-14 กรัม	24.5	19.9	-18.8	8.3	75	803.6	23.5	21.3	-9.4
	ระหว่าง 14-18 กรัม	0.5	0	-100.0	0	0		0.5	0	-100.0
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	0	0		0	0		0	0	
	รวม	100	100		100	100		100	100	
โยเกิร์ต	น้อยกว่า 6 กรัม	21.9	14.2	-35.2	88.9	4.2	-95.3	25.4	12.7	-50.0
	ระหว่าง 6-8 กรัม	3.1	9	190.3	0	4.2		3	8.2	173.3
	ระหว่าง 8-10 กรัม	10	9.7	-3.0	0	4.2		9.5	8.9	-6.3
	ระหว่าง 10-14 กรัม	27.5	42.5	54.5	11.1	62.5	463.1	26.6	45.6	71.4
	ระหว่าง 14-18 กรัม	37.5	24.6	-34.4	0	25		35.5	24.7	-30.4
	ตั้งแต่ 18 กรัม ขึ้นไป	0	0		0	0		0	0	
	รวม	100	100		100	100		100	100	

* จำแนกตามระดับอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

บทที่ 5 บทสรุปการศึกษา

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากสถานการณ์อัตราผู้เสียชีวิตจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-Communicable Diseases; NCDs) ในกลุ่ม 4 โรคหลัก ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคเบาหวาน โรคมะเร็ง และโรคทางเดินหายใจเรื้อรังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วนถือเป็นจุดเริ่มต้นและสาเหตุที่สำคัญนำไปสู่โรคไม่ติดต่อเรื้อรังต่างๆ โดยมีปัจจัยมาจากการบริโภคน้ำตาลที่มากเกินไปจนความจำเป็น จากการสำรวจพบว่าคนไทยมีความชุกของการบริโภคน้ำตาลและเครื่องดื่มที่มีรสหวานในสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 63.6 ของประชากรที่สำรวจในปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยจึงประกาศใช้พระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ขึ้น และกำหนดอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำตาลในเครื่องดื่มขึ้นเป็นครั้งแรก โดยคาดหวังให้ราคาเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลมีราคาสูงขึ้นหรืออาจมีการปรับลดปริมาณน้ำตาลลง ดังนั้น การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อติดตามสถานการณ์ทางราคาและปริมาณน้ำตาลของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

การศึกษานี้ใช้วิธีศึกษาเชิงปริมาณแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบราคาและปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลในภาชนะบรรจุปิดสนิทในช่วงก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลในเครื่องดื่ม โดยในช่วงก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2560 ผู้ศึกษาจะใช้ข้อมูลทุติยภูมิด้านราคาและปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท ซึ่งสำรวจไปแล้วเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2558 สำหรับในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล ผู้ศึกษาจะดำเนินการจัดเก็บข้อมูลปฐมภูมิในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2561 โดยวิธีการซื้อเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิททุกชนิดในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern trade)

ผลการศึกษาติดตามสถานการณ์ทางราคาและปริมาณน้ำตาลของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลจะประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

1) สถานการณ์ช่วงก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

สถานการณ์ทั่วไปของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทมีจำนวนทั้งสิ้น 2,154 รายการ จำแนกเป็นเครื่องดื่มชนิดของเหลว 1,745 รายการ (ร้อยละ 81) และเครื่องดื่มชนิดผง 409 รายการ (ร้อยละ 19) เครื่องดื่มส่วนใหญ่มีแหล่งผลิตภายในประเทศ 1,717 รายการ (ร้อยละ 79.7) มาจากการนำเข้า 437 รายการ (ร้อยละ 20.3)

ราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ผลิตภายในประเทศมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 6.3 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร โดยกลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังมีราคาสูงที่สุด 10 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมาคือ กลุ่มโยเกิร์ต 9.3 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องดื่มที่มีราคาต่ำที่สุด คือ กลุ่มน้ำอัดลม 2.5 บาท ต่อ 100 มิลลิลิตร ในส่วนราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่นำเข้าจากต่างประเทศมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 14.9 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร

โดยกลุ่มเครื่องดื่มทางเลือก (Functional Drink) มีราคาสูงที่สุด 38.3 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมาคือ กลุ่มโยเกิร์ต 30 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องดื่มที่มีราคาต่ำที่สุด คือ กลุ่มเครื่องดื่มเกลือแร่ 7.5 บาท ต่อ 100 มิลลิลิตร สำหรับภาพรวมของราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท**ทั้งที่ผลิตภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ**มีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 7.2 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร โดยกลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังมีราคาสูงที่สุด 10 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมาคือ กลุ่มโยเกิร์ต 9.6 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องดื่มที่มีราคาต่ำที่สุด คือ กลุ่มน้ำอัดลมและเครื่องดื่มเกลือแร่ 3.7 บาท และ 4 บาทต่อ 100 มิลลิลิตรตามลำดับ

ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท**ที่ผลิตภายในประเทศ**มีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 9.4 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร โดยกลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังมีปริมาณน้ำตาลสูงที่สุด 18 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมาคือ กลุ่มน้ำอัดลม 12.8 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มโยเกิร์ต 12.4 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลต่ำที่สุด คือ กลุ่มนมและกลุ่มน้ำผัก 7.1 และ 7.3 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตรตามลำดับ ในส่วนปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่**นำเข้าจากต่างประเทศ**มีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 0 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร สำหรับภาพรวมของปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท**ทั้งที่ผลิตภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ**มีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 8.6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร โดยกลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังมีปริมาณน้ำตาลสูงที่สุด 17.3 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมาคือ กลุ่มน้ำอัดลมและกลุ่มโยเกิร์ตมีปริมาณเท่ากัน 12 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลต่ำที่สุด คือ กลุ่มชาและกาแฟ (พร้อมดื่ม) 6 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร

สัดส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิททั้งในประเทศและนำเข้า โดยแบ่งตามระดับปริมาณน้ำตาลที่ใช้ในการคำนวณอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำตาล พบว่า เครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลในระดับน้อยกว่า 6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร มีสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 33) รองลงมา คือ เครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 10-14 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 28.2) สำหรับเครื่องดื่มที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด คือ เครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลสูงกว่า 18 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 3.7)

2) สถานการณ์ช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

สถานการณ์ทั่วไปของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทมีจำนวนทั้งสิ้น 1,984 รายการ จำแนกเป็น เครื่องดื่มชนิดของเหลว 1,697 รายการ (ร้อยละ 85.5) เครื่องดื่มชนิดผง 287 รายการ (ร้อยละ 14.5) เครื่องดื่มส่วนใหญ่มีแหล่งผลิตภายในประเทศ 1,697 รายการ (ร้อยละ 85.5) มาจากการนำเข้า 287 รายการ (ร้อยละ 14.5)

ราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท**ที่ผลิตภายในประเทศ**มีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 7.3 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร โดยกลุ่มเครื่องดื่มอื่นๆ มีราคาสูงที่สุด 67 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมาคือ กลุ่มโยเกิร์ต 10.4 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลัง 10 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องดื่มที่มีราคาต่ำที่สุด คือ กลุ่มน้ำอัดลมและเครื่องดื่มเกลือแร่ 4 บาท และ 4.1 บาท ต่อ 100 มิลลิลิตรตามลำดับ ในส่วนของราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่**นำเข้าจากต่างประเทศ**มีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 16.3 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร โดย

กลุ่มเครื่องดื่มอื่นๆ มีราคาสูงที่สุด 513.3 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมา คือ กลุ่มเครื่องดื่มทางเลือก (Functional Drink) 31.9 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มโยเกิร์ต 28.8 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องดื่มที่มีราคาต่ำที่สุด คือ กลุ่มเครื่องดื่มชนิดผงและเครื่องดื่มเกลือแร่ 6 บาท และ 6.1 บาท ต่อ 100 มิลลิลิตร ตามลำดับสำหรับภาพรวมของราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท**ทั้งที่ผลิตภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ**มีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 8.1 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร โดยกลุ่มเครื่องดื่มอื่นๆ มีราคาสูงที่สุด 67.7 บาท ต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมาคือ กลุ่มโยเกิร์ต 11.7 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มน้ำอัดลม 10.4 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องดื่มที่มีราคาต่ำที่สุด ได้แก่ กลุ่มเครื่องดื่มชนิดผง 5.5 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร

ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท**ที่ผลิตภายในประเทศ**มีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 7.7 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร โดยกลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังมีปริมาณน้ำตาลสูงที่สุด 16.5 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมา คือ กลุ่มโยเกิร์ต 11.9 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มน้ำอัดลม 10.5 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลต่ำที่สุด คือ กลุ่มน้ำผัก 4.5 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร ในส่วนของปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท**ที่นำเข้าจากต่างประเทศ**ทุกกลุ่มเครื่องดื่มมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 9.3 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร โดยกลุ่มโยเกิร์ตมีปริมาณน้ำตาลสูงที่สุด 13.6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมา คือ กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลัง 10.8 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลน้อยที่สุด คือ กลุ่มน้ำผัก 3.1 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร สำหรับภาพรวมของปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท**ทั้งที่ผลิตภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ**ทุกกลุ่มเครื่องดื่มมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 8 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร โดยกลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังมีปริมาณน้ำตาลสูงที่สุด 16.4 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร รองลงมา คือ กลุ่มโยเกิร์ต 12.2 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร กลุ่มเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลต่ำที่สุด คือ กลุ่มน้ำผัก 4.4 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร

สัดส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิททั้งในประเทศและนำเข้า โดยแบ่งตามระดับปริมาณน้ำตาลที่ใช้ในการคำนวณอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำตาล พบว่า เครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลในระดับน้อยกว่า 6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร มีสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 36.7) รองลงมา คือ เครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 10-14 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 26.6) สำหรับเครื่องดื่มที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด คือ เครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลสูงกว่า 18 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 3.7)

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบสถานการณ์เครื่องดื่มก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล

สถานการณ์ทั่วไปเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลลดจำนวนรายการลงจากช่วงก่อน 170 รายการ โดยเครื่องดื่มที่ผลิตภายในประเทศลดลง 20 รายการ และเครื่องดื่มนำเข้าลดลง 150 รายการ หากจำแนกเป็นกลุ่มเครื่องดื่ม กลุ่มน้ำผัก กลุ่มเครื่องดื่มชาและกาแฟ และกลุ่มเครื่องดื่มชนิดผงมีจำนวนลดลง ในขณะที่เครื่องดื่มกลุ่มน้ำอัดลม กลุ่มน้ำผลไม้ กลุ่มเครื่องดื่มทางเลือกมีจำนวนเพิ่มขึ้น

ราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ผลิตในประเทศในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากช่วงก่อน 0.9 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 14.3) โดยกลุ่มชาและกาแฟ (พร้อมดื่ม) มีราคาเพิ่มขึ้นมากที่สุด 1.8 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 39.1) รองลงมา คือ กลุ่มน้ำอัดลม เพิ่มขึ้น 1.5 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 60) กลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังไม่มีการเปลี่ยนแปลงราคา ในขณะที่กลุ่มเครื่องดื่มทางเลือกมีราคาลดลง 0.2 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 3.5) ในส่วนของราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่นำเข้าจากต่างประเทศในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากช่วงก่อน 3.2 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 21.5) โดยกลุ่มน้ำอัดลมมีราคาเพิ่มขึ้นมากที่สุด 8.8 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 68.8) รองลงมา คือ กลุ่มนมเพิ่มขึ้น 4.6 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 28.9) ในขณะที่กลุ่มเครื่องดื่มทางเลือก กลุ่มน้ำผลไม้ กลุ่มเครื่องดื่มเกลือแร่ และกลุ่มโยเกิร์ตมีการเปลี่ยนแปลงราคา ลดลง สำหรับภาพรวมของราคาเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิททั้งที่ผลิตในประเทศและนำเข้าในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากช่วงก่อน 0.9 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 12.5) โดยกลุ่มน้ำอัดลมมีราคาเพิ่มขึ้นมากที่สุด 6.7 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 181.1) รองลงมา คือ กลุ่มโยเกิร์ตเพิ่มขึ้น 2.1 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 21.9) กลุ่มน้ำผักและกลุ่มเครื่องดื่มชูกำลังไม่มีการเปลี่ยนแปลงราคา ในขณะที่เครื่องดื่มทางเลือกมีราคาลดลง 0.5 บาทต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 7.5)

ปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่ผลิตในประเทศในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลมีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากช่วงก่อน 0.9 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 9.6) โดยกลุ่มน้ำผักลดลงมากที่สุด 2.8 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 38.4) รองลงมา คือ กลุ่มน้ำอัดลมลดลง 2.3 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 18) ในขณะที่กลุ่มเครื่องดื่มทางเลือกมีปริมาณน้ำตาลเพิ่มขึ้น 0.3 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 3.8) ในส่วนของปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่นำเข้าจากประเทศในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากช่วงก่อน 10 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (จาก 0 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรในช่วงก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล) สำหรับภาพรวมของปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิททั้งที่ผลิตในประเทศและนำเข้าจากประเทศในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากช่วงก่อน 0.3 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 3.5) โดยกลุ่มชาและกาแฟ (พร้อมดื่ม) มีปริมาณน้ำตาลเพิ่มขึ้น 1.7 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 28.3) ในขณะที่กลุ่มน้ำผักลดลงมากที่สุด 2.3 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 34.3)

สัดส่วนของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิททั้งในประเทศและนำเข้าในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล โดยแบ่งตามระดับปริมาณน้ำตาลที่ใช้ในการคำนวณอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำตาล พบว่ากลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลน้อยกว่า 6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมากที่สุด (ร้อยละ 11.2) รองลงมา คือ กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 6-8 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 5.6) ในขณะที่กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 14-18 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรมีสัดส่วนลดลงมากที่สุด (ร้อยละ 34.1) รองลงมา คือ กลุ่มที่มีปริมาณน้ำตาลระหว่าง 10-14 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร (ร้อยละ 5.7)

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาสถานการณ์ทางราคาและปริมาณน้ำตาลในเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทในช่วงก่อนและหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลสามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ 3 ประการประการแรก การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลเมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2560 มีผลให้ราคาเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่สูงขึ้น โดยพิจารณาจากราคาเครื่องต้มเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 12.5 ในขณะที่อัตราเงินเพื่อพื้นฐานในปี พ.ศ. 2559 และ 2560 อยู่ที่ร้อยละ 0.7 และ 0.6 เท่านั้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2561) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างราคาเครื่องต้มที่ผลิตในประเทศและนำเข้าจะพบว่าเครื่องต้มนำเข้ามีการเปลี่ยนแปลงราคาเพิ่มขึ้นที่สูงกว่าเครื่องต้มที่ผลิตในประเทศ (ร้อยละ 14.3 ต่อ 21.5) ซึ่งสอดคล้องกับปริมาณน้ำตาลของเครื่องต้มนำเข้าที่เพิ่มขึ้นในขณะที่เครื่องต้มที่ผลิตในประเทศมีปริมาณน้ำตาลลดลง

ประการที่สอง การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลเมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2560 มีผลให้เครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทมีปริมาณน้ำตาลในลดลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องต้มที่ผลิตภายในประเทศ โดยพิจารณาจากการเปรียบเทียบปริมาณน้ำตาลในเครื่องต้มที่ถูกจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล (อาทิ น้ำผลไม้ น้ำผัก ชาและกาแฟ ฯลฯ) มีปริมาณน้ำตาลลดลงเกือบร้อยละ 3 และร้อยละ 11.6 ในเครื่องต้มที่ผลิตในประเทศ ในขณะที่เครื่องต้มที่มีได้ถูกจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาล (นมและโยเกิร์ต) กลับมีปริมาณน้ำตาลเพิ่มขึ้นเกือบร้อยละ 6 และไม่มีการปรับลดลงในเครื่องต้มที่ผลิตในประเทศ

ประการสุดท้ายการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลเมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2560 มีผลให้สัดส่วนเครื่องต้มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทที่มีปริมาณน้ำตาลต่ำขยายตัวสูงขึ้น ในขณะที่เครื่องต้มที่มีปริมาณน้ำตาลสูงมีสัดส่วนลดลง โดยพิจารณาจากสัดส่วนเครื่องต้มที่มีปริมาณน้ำตาลน้อยกว่า 6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรมีการขยายตัวอย่างเห็นได้ชัดร้อยละ 11.2 ในขณะที่ เครื่องต้มที่มีปริมาณน้ำตาลมากกว่า 18 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรมีสัดส่วนลดลงกว่าร้อยละ 34 ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ เครื่องต้มในกลุ่มน้ำผักที่มีสัดส่วนของเครื่องต้มที่มีปริมาณน้ำตาลน้อยกว่า 6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 72.5 ในขณะที่ สัดส่วนของเครื่องต้มที่มีปริมาณน้ำตาล 14-18 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรขึ้นไปลดลงถึง 1 เท่า หรือเครื่องต้มในกลุ่มน้ำผลไม้ที่มีสัดส่วนของเครื่องต้มที่มีปริมาณน้ำตาล 6-8 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 63.5 ในขณะที่สัดส่วนของเครื่องต้มที่มีปริมาณน้ำตาลตั้งแต่ 18 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรขึ้นไปลดสัดส่วนลงถึงร้อยละ 80 เป็นต้น

ทั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อสังเกต 3 ประการที่สำคัญ ประการแรกเครื่องต้มในกลุ่มน้ำอัดลมที่ผลิตภายในประเทศเป็นกลุ่มเครื่องต้มที่มีปริมาณน้ำตาลในระดับสูงแต่มีราคาต่ำ แม้ว่าภายหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลจะส่งผลให้ราคากลุ่มน้ำอัดลมปรับเพิ่มขึ้นในอัตราสูงที่สุด แต่ราคากลุ่มน้ำอัดลมยังคงอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องต้มกลุ่มอื่นๆ และประการที่สอง ปริมาณน้ำตาลของเครื่องต้มในภาชนะบรรจุปิดสนิทที่นำเข้าจากต่างประเทศในช่วงหลังการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลมีทิศทางเพิ่มขึ้นจากช่วงก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลค่อนข้างสูง ประการสุดท้าย กระบวนการในการติดตามและตรวจสอบ

การชำระภาษีสรรพสามิตน้ำตาลยังไม่ชัดเจนนักและอาจเป็นช่องโหว่ให้อุตสาหกรรมเครื่องดื่มหลักเลี่ยงการชำระภาษี ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรการทางภาษีต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) เสนอให้กรมสรรพสามิตกำหนดให้เครื่องดื่มกลุ่มนมและโยเกิร์ตเป็นเครื่องดื่มที่ต้องชำระภาษีสรรพสามิตตามปริมาณน้ำตาล เนื่องจากเครื่องดื่มกลุ่มนมและโยเกิร์ตมีปริมาณน้ำตาลที่ค่อนข้างสูง ทั้งยังมีทิศทางที่เพิ่มสูงขึ้นอีกด้วย

2) เสนอให้มีหน่วยงานสรรพสามิตมีกระบวนการในการติดตามและตรวจสอบการชำระภาษีสรรพสามิตน้ำตาลอย่างชัดเจน เช่น การติดอากรแสตมป์ เพื่อมิให้อุตสาหกรรมเครื่องดื่มใช้ช่องโหว่ดังกล่าวในการหลักเลี่ยงการชำระภาษีซึ่งจะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรการทางภาษีได้ในอนาคต

5.3.2 ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยในอนาคต

1) เสนอให้มีการติดตามประเมินผลกระทบของมาตรการทางภาษีสรรพสามิตน้ำตาลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทของผู้บริโภค

2) เสนอให้มีการติดตามสถานการณ์ทางราคาและปริมาณน้ำตาลของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้อัตราภาษีน้ำตาลในเครื่องดื่มต้องมีการปรับขึ้นทุก 2 ปี จนถึงปี พ.ศ. 2566 ดังนั้น การติดตามสถานการณ์ทางราคาและปริมาณน้ำตาลของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทอย่างต่อเนื่องจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการวิเคราะห์และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรการทางภาษีต่อสภาพแวดล้อมทางอาหารของประชาชนไทย

3) เสนอให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา (Elasticity of demand) ของเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท โดยจำแนกตามกลุ่มเครื่องดื่มประเภทต่างๆ เนื่องจากค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคามีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการประเมินผลกระทบของมาตรการทางภาษีสรรพสามิตน้ำตาลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิทของผู้บริโภค

5.4 ข้อจำกัดการศึกษา

1) การศึกษานี้จึงมิได้นำเสนอการวิเคราะห์สัดส่วนราคาต่อปริมาณน้ำตาลในเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท เนื่องจากข้อมูลทุติยภูมิที่ใช้วิเคราะห์สถานการณ์ในช่วงก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลมีข้อจำกัดด้านจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เพียงพอ (n ต่ำกว่าร้อยละ 50)

2) การศึกษานี้จึงมิได้แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบกลุ่มเครื่องตี๋มชนิดผง เนื่องจากข้อมูลหุติยภูมิของเครื่องตี๋มชนิดผงที่นำมาใช้วิเคราะห์สถานการณ์ในช่วงก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำตาลมีข้อจำกัดคือ ไม่มีข้อมูลปริมาณน้ำที่ใช้สมต่อหน่วยบริโภค

เอกสารอ้างอิง

- ชนิษฐ์ รัตนรังสิมา. (2555). *สถานการณ์การบริโภคน้ำตาลของประชากรไทย*. ว.ทันต.สธ.2555;17(2)
- เครือข่ายคนไทยไร้พุง และราชวิทยาลัยอายุรแพทย์. (12 กันยายน 2556). คนไทย “ไว้พุง” กันมาก [ข้อมูลกราฟฟิก]. สืบค้นจาก สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทย.
<http://www.dmthai.org/statistic/105>
- จันทนา อึ้งชูศักดิ์. (2555). *น้ำตาล สุขภาพ และการจัดการด้านการบริโภคที่เหมาะสม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (28 สิงหาคม 2561). เครื่องชี้เศรษฐกิจมหภาคของไทย [ข้อมูลสถิติ]. สืบค้นจาก
<http://www2.bot.or.th/statistics/ReportPage.aspx?ReportID=409>
- วิชัย เอกพลากร, เยาวรัตน์ ปรปักษ์ขาม, สุรศักดิ์ ฐานีพานิชสกุล, หทัยชนก พรอคเจริญ, วราภรณ์ เสถียรนพเก้า และกนิษฐา ไทยกกล้า. (2552). *รายงานการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกายครั้งที่ 4 พ.ศ. 2551-2552*. นนทบุรี: สำนักงานสำรวจสุขภาพคนไทย.
- ศิริวรรณ พิทยรังสฤษฏ์, อรรถเกียรติ กาญจนพิบูลวงศ์, ธนพันธ์ สุขสะอาด, วรรณสุดา งานอรุณ และวิชชุกร สุริยะวงศ์ไพศาล. (2559). *รายงานสถานการณ์โลก NCDs ฉบับที่ 2 “Kick off to the goal”*. นนทบุรี: บริษัท เดอะ กราฟิโก ซิสเต็มส์ จำกัด.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). *ผลการสำรวจพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของประชากร พ.ศ.2556*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. (2558). *น้ำตาลในเครื่องดื่ม* [เอกสารเผยแพร่]. สืบค้นจาก http://food.fda.moph.go.th/data/document/2558/CS_sugar.pdf
- สุลัดดา พงษ์อุทธา, ปิติภา จงวัฒน์ผล,ภาวิน ต้นตยาภิรักษ์,จิราภรณ์ ยอดเถื่อน และอารยะ โรจนวานิชชากร. (2559). *รายงานการประเมินติดตามสภาพแวดล้อมด้านอาหารและนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อการป้องกันควบคุมปัญหาโรคอ้วนและโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (ฉลากโภชนาการและคุณค่าทางโภชนาการของอาหารสำเร็จรูปพร้อมบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท)*. นนทบุรี.